СОНЦА:
Усход, захад, даўжыня дня:
Мінск — 6.08, 20.14, 14.06;
Віцебск — 6.55, 20.05, 14.10;
Магілёў — 5.57, 20.03, 14.06;
Гомель — 5.59, 19.55, 13.56;
Гродна — 6.25, 20.25, 14.01;
Брэст — 6.27, 20.26, 13.59.
МЕСЯЦ:
Маладзік 28 жніўня
ІМЯНІНЫ:
Міхея, Хвядоса, Аркадзя, Маркела; Юзафа.

ЗВЯЗДА

27 жніўня 1992 г. чацвер, № 172 (21950)

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 1 рубель

ВОЗГАЛАС

АБХАЗІЯ: ЭВАКУАЦЫЯ НАБІРАЕ ТЭМПЫ

Як паведамілі нам у штабе Грамадзянскай абароны Беларусі, ніякіх сур'ёзных змяненняў сітуацыі ў канфліктуючых раёнах Абхазіі за апошнія суткі не адбылося. Працягваецца ажыццяўленне мер па эвакуацыі адпачываючых з зоны канфлікту. У прыватнасці, у самы бліжэйшы час з Севастопаля ў Піцунду адправіцца марское судна, якое возьме на борт 1.620 адпачываючых, з іх 200 грамадзян Беларусі. (Пра іх было расказана ў мінулым нумары газеты). Адначасова на самалёце з Тбілісі ў Мінск будзе эвакуіравана турыстычная група з 70 чалавек.

Па меры паступлення новых звестак мы будзем інфармаваць сваіх чытачоў.

«ХАРАКТЕРИСТИКА В РАЗРЕЗЕ...»

Наша імклівае жыццё нарадзіла не толькі новыя з'явы, але і новыя жанры ў журналістыцы. «Характеристика в разрезе...» — адзін з іх, — прыярытэт вынаходства якога па праву належыць калегам з «Народнай газеты». Што ж, як кажуць, усе жанры добрыя, акрамя сумных. І акрамя несумленных. Яны не дабаўляюць гонару і аўтарытэту ні аўтарам, ні выданню, калі задача іх — дэзінфармацыя чытачоў. Прытым свядомая, разлічаная на тое, што чытач яе маўкліва «праглыне», зробіць вывады, патрэбныя «Народнай газеце».

У невялікай заметцы мы ўжо пісалі, што «Народная...» наладзіла публікацыю на сваіх старонках рэкламных «сравнительных характеристик в разрезе» (назва самой «Народнай газеты»), дзе прысутнічалі толькі выданні, падпісная цана на якія больш высокая, чым у «Народнай...». Затое адсутнічалі тыя газеты, цана на якія меншая. Мэта «дешевых» маніпуляцый вядомая: прывабіць падпісчыка.

І вось нашы калегі пішуць «рэпліку на рэплікі». Праўда, з логікай і аргументамі там цяжкавата, можна было б і не спрачацца, каб не спроба падвесці нейкую этычную базу пад не вельмі прыстойныя метады рэкламнай кампаніі.

У сваім адказе «Народная газета» сцвярджае: «Калі мы публікавалі «сравнительную характеристику», то, безумоўна, думалі пра «Народную...», а не пра «Звязду». Калі мы пішам гэтыя радкі, то, паверце, думаем не пра «Звязду», а пра «Народную газету». Ну, не можа «Народная...» (назва ж якая!) так не паважаць народ у асобе сваіх падпісчыкаў, каб «карміць» яго дэзінфармацыяй! А калі можа, то ці народная яна? Вось што крыўдна. Таму што народ заўсёды кіраваўся ў сваіх дзеяннях маральнасцю і прыстойнасцю.

Публікацыя «характеристики в разрезе» вельмі красамоўна характарызуе гэты «разрез», а думка, што «пры гэтым рэклама можа быць самай рознай», выклікае нейкі ўнутраны пратэст. Канешне, рынак рэч жорсткая, але нездарма, відаць, былыя рускія купцы, якія гандлявалі сваім таварам, сцвярджалі: «Прибыль — превыше всего, но честь превыше прибыли».

Чаго і жадаем аўтару «сравнительной характеристики в разрезе».

Ад Мінска да Масквы на «МІГу». Чаму б не?

Беларускі ўрад дазволіў Міністэрству абароны выкарыстоўваць ваенныя самалёты і верталёты для платных перавозак транспартных грузаў і пасажыраў на ўнутраных і знешніх лініях. Аднак пры адной умове — каб ад гэтага не пацярпела баявая падрыхтоўка «нябесных асаў». У сувязі з гэтым плануецца стварыць авіяцыйную кампанію «Белавія», якая і зоймецца арганізацыяй рэйсаў на лётнай ваеннай тэхніцы.

«Не плач, Айчына...»

Беларусь працягвае мітынгаваць. Застаецца толькі здзіўляцца, як гэта людзі яшчэ не стаміліся ад розных прамоў і заклікаў. 25 жніўня плошча Незалежнасці стала месцам сходу БНФ, прысвечанага гадавіне канстытуцыйнай незалежнасці Беларусі. Мітынг праходзіў без гарачых дэбатаў і сутычак з міліцыяй. Прэтэнзіі і лозунгі ўсё тыя ж: «Рэферэндум—святло ў канцы тунеля», «Без талера няма незалежнасці», «Нарабаваныя Масквой і Варшавай нацыянальныя скарбы — на Беларусь», «Беларускаму войску — беларускіх генералаў і афіцэраў», «Незалежнасць для народа, а не для апарату», «Ад апаратнага суверэнітэту — да рэальнай незалежнасці».

Бела-чырвона-белы сцяг, які стаў сімвалам нацыянальнага адраджэння, ствараў каларыт сустрэчы прыхільнікаў радыкальных дэмакратычных змен з працоўнымі Мінска і адрозніваў яе ад сходу камуністаў у парку Горкага. Ішоў бойкі гандаль значкамі, сцяжкамі, іншымі сімваламі БНФ. Вочы прысутных былі прыкаваны да трыбуны, дзе выступалі лідэры Народнага фронту, народныя дэпутаты, жыхары Мінска, беларускія літаратары.

Выступалі прадстаўнікі і іншых дэмакратычных партый: Аляксандр Дабравольскі — ад АДПБ, Міхаіл Ткачоў — ад БСДГ і іншыя. Усе іх прамовы зводзіліся да аднаго: рэспубліка ў небяспецы, і адзінае выратаванне—рэферэндум. Новым стымулам для нападак на існуючыя парадкі сталі шматлікія пажары ў лясах Беларусі.

З выступлення Зянона Пазьняка:

— Не патрэбна апускаць рукі і гаварыць, што ў нас усё дрэнна. Пад націскам народа камуністычная партыя самалiквідавалася. І гэта ўжо вялікае дасягненне. У рэспубліцы адбыліся вялікія змены. Але сапраўдная свабода і незалежнасць не прыходзяць самі, за іх трэба змагацца. Галоўнае, не трэба строіць ілюзій.

Беларускія паэты Вольга Іпатава, Сяргей Законнікаў успомнілі пра душу. Сапраўды, нацыянальныя набыткі культуры нішчацца. Толькі праз душу, праз чалавечы духоўны свет, праз нацыянальную самасвядомасць прыйдзе матэрыяльнае багацце і ўсталюецца парадак. Дарэчы прыйшлася песня «Не плач, Айчына. Вялікі Бог магіл тваіх палічыць раны». Зачароўвалі сваім голасам Эла Бызюк з Беластока і Кася Камоцкая. Мітынг закончыўся ўскладаннем кветак да бронзавай таблічкі з назвай плошчы Незалежнасці. Зянон Пазьняк яшчэ раз запрасіў ваеннаабавязаных сустрэцца 8 верасня на гэтым жа месцы, каб прынесці прысягу на вернасць Радзіме.

Ганна ЛАГУН.

На камуністычным мітынгу прысутным раздавалі творы Леніна (бясплатна). На плошчы Незалежнасці гандлявалі кнігамі Зянона Пазьняка (50 рублёў за адну). Купілі. Што-нішто прачыталі. Выбралі адзін кароткі верш, які Зянон Станіслававіч напісаў у 1988 годзе.

Дзяды

Прырода поўная маіх
пачуцьцяў.
Толькі нікому няма
справы да маёй прыроды.
Спакойна ж і я
параскідваю ваша
жалезьзе.
Але калі я прыйшоў,
каб раскідаць,
То ўбачыў пад попелам
душ
Магілы маіх дзядоў.

Ці зможам мы разгледзець адзін у адным за «попелам душ» — выпаленых ці то лжывай фразеалогіяй нашых былых лідэраў, ці то азлобленасцю ад паўсюдных беззаконнасці і бязладдзя — тое, што нас яднае? Параскідаць, разагнаць, перайначыць — прасцей, хаця і страшней. Цяжэй увабраць у сваё сэрца боль іншых. За ўсімі намі — агульная гісторыя, адзіныя продкі. Наша прырода, якая ўсё больш балюча помсціць нам за нашы спрэчкі і бойкі. Нашы хаты, наша мова...

Пакуль жа два мітынгі размаўляюць у розных месцах на розных мовах. Беларусам патрэбен перакладчык? Такі «перакладчык» знойдзецца, калі ўсю сілу растрацім на спрэчкі.

НА ЗДЫМКУ: у час сходу камуністаў.

НА ЗДЫМКУ: у час мітынгу на плошчы Незалежнасці.
Фота Уладзіміра МЯЖЭВІЧА. (БЕЛІНФАРМ).

«Як жыць далей», калі «Так жыць нельга»?

25 жніўня ў парку імя Горкага адбыўся мітынг. А дакладней (па словах арганізатараў), — адкрыты сход мінскага гарадскога камітэта партыі камуністаў Беларусі, які сабраў каля паўтары тысячы ўдзельнікаў. На парадак дня было вынесена адзінае пытанне: «Як жыць далей?». Каб адказаць на яго, прамоўцы спачатку прайшліся па ўсіх балячках дня сённяшняга — беспрацоўі, эканамічным крызісе, прыватызацыі, патоку «ўзораў нізкапробнай заходняй культуры», якія захліснуў наша грамадства. Дасталося, зразумела, і «ні на што не здольным ураду і парламенту», і «жоўтай» прэсе. Дастаткова наслухаўшыся такіх прамоў і вырашыўшы, што (цытую аднаго з прамоўцаў) «так жыць нельга», сход нарэшце перайшоў да галоўнага пункта парадку дня: што рабіць?

Практычна ўсе прапановы і патрабаванні, што наогул не вызначаліся навіной, увайшлі ў прынятую на мітынгу-сходзе пастанову. Вось толькі некаторыя з пунктаў, унесеных у гэты дакумент: спыненне прыватызацыі і перадача заводаў працоўным калектывам; заканадаўчая забарона звальнення рабочых па загаду адміністрацыі; забарона гандлю дзяржаўнымі таварамі ў недзяржаўных крамах; падтрымка сялян у іх барацьбе супраць разбурэння калгасаў і саўгасаў і навязвання ім чужых форм гаспадарання; прадастаўленне штотыднёвага эфірнага часу (1 гадзіна) і г. д.

Акрамя пастановы на мітынгу былі прыняты рэзалюцыя з патрабаваннем да Вярхоўнага Савета адмяніць рашэнне аб часовым прыпыненні дзейнасці КПБ—КПСС і дзве тэлеграмы — у адрас мітынгу «Працоўнай Расіі» ў Маскве на Манежнай плошчы 26 жніўня, і ў турму Маабіт, Эрыху Хонекеру, — са словамі салідарнасці.

Віктар ДЗЯТЛІКОВІЧ. (БелаПАН).

РЭПЛІКА

Сёе-тое пра прастытуцыю

На пазаўчарашнім мітынгу, арганізаваным БНФ, народны дэпутат Беларусі С. Навумчык у сваім выступленні «прайшоўся» па сродках масавай інфармацыі. На гэты раз сутнасць сказанага зводзілася да наступнага: маўляў, іх падмяў пад сябе Саўмін, ну, а ім, гэтым самым сродкам (як можна было зразумець прамоўцу) у выніку нічога і не застаецца, як займацца (цьфу, цьфу, прабач, чытач!) прастытуцыяй. Звернем увагу на тое, што гаварыў гэта амаль што бацька наш родны (нагадаем: С. Навумчык — сакратар Камісіі ВС па пытаннях галоснасці, сродкаў масавай інфармацыі і правоў чалавека).

Адным словам, нас прылюдна паставілі ў кут. Такі вось урок выхавання...

І, тым не менш, няхай нават з кута, варта сёе-тое ўдакладніць. Цалкам можна пагадзіцца з тым, што, калі многія сродкі масавай інфармацыі знаходзяцца ў адных руках, — гэта дрэнна. А вось наконт гэтай самай (цьфу, цьфу) прастытуцыі скажам так: вельмі цікавая заява. У ёй ёсць нейкі інтым, які прыцягвае слухачоў. І сказана гэтак па-ленінску прама. Памятаеце: буржуазная прэса — гэта прадажная прастытутка... Праўда, сярод цывілізаваных людзей прынята ў такіх выпадках прыводзіць нейкія доказы: з кім, калі, пры якіх абставінах, ну, і г. д. Як зразумела ўжо, доказаў з боку народнага дэпутата не было. Шкада. Вельмі хацелася іх пачуць.

Зрэшты, варта супакоіць нашых чытачоў. Не звяртайце ўвагі на гэты выдадзены на мітынгу «інтым». З паважаным народным дэпутатам здараецца такое. У мінулым годзе ён накінуўся быў на «Звязду», што яна, маўляў, падтрымала «гэкачэпістаў», а высветлілася — газета якраз выступіла супраць іх. Потым каяўся: памыліўся... Павінны напомніць паважанаму дэпутату, што сярод тых, хто «падмяў» у прыватнасці «Звязду», сярод яе заснавальнікаў ёсць яшчэ Вярхоўны Савет, а таксама працоўны калектыў рэдакцыі газеты. Здаецца, за такі расклад галасаваў у Вярхоўным Савеце і сам Сяргей Іосіфавіч. Варта падкрэсліць іншае: пазаўчора не толькі на мітынгу на плошчы Незалежнасці, дзе распараджаўся БНФ, але і на мітынгу ў парку Горкага, які праводзілі камуністы, таксама ўпаміналі прэсу. І таксама не лепшымі словамі. Карацей кажучы, гэтыя самыя сродкі, ва ўсякім выпадку, многія з іх, і, відаць, у першую чаргу найбольш масавыя, і камуністам мазоляць вочы.

А ўся справа, здаецца, вось у чым: розным палітычным групам, і асабліва некаторым палітыкам, сапраўды, вельмі хацелася б прыручыць сродкі масавай інфармацыі да сябе. Менавіта да сябе. Знаёмае жаданне. Але ці не дарэмныя намаганні, таварышы і спадары?

Іван БАРАНОЎСКІ.

РАДЫЁ ФАКТ

Савет Федэрацыі прафсаюзаў звярнуўся ў Беларускую навукова-прамысловую асацыяцыю, Савет калгасаў рэспублікі, у Саюзы прадпрымальнікаў і арандатараў з прапановай правесці рэспубліканскі форум. На ім плануецца абмеркаваць неадкладныя праблемы стабілізацыі сацыяльна-эканамічнага становішча, выпрацаваць прапановы Вярхоўнаму Савету і Савету Міністраў аб удасканаленні дзеючых падатковай і крэдытнай сістэм, сацыяльнай абароне насельніцтва ва ўмовах лібералізацыі цэн. Мяркуецца, што гэты форум пройдзе ў верасні.

***

Створаны каардынацыйны савет Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі па пытаннях рабочых і служачых Узброеных сіл. Ён заклікаемы садзейнічаць вырашэнню задач па абароне прафесійных, працоўных, сацыяльна-эканамічных правоў і законных інтарэсаў рабочых і служачых вайсковых часцей.

***

Сёння (27 жніўня) спаўняецца роўна год, як парламент Рэспублікі Малдова аднагалосна прыняў Дэкларацыю аб незалежнасці. У інтэрв'ю прагаме «Радыё-факт» пастаянны прадстаўнік Рэспублікі Малдова ў Беларусі Дзмітрый Мунцяну адзначыў, што перамір'е, якое існуе сёння на абодвух берагах Днястра, яшчэ вельмі нетрывалае. І тым не менш жыхары рэспублікі поўныя рашучасці замацаваць гэты мір. Думаецца, што тыя 60 нацыянальнасцей, што насяляюць сёння Малдову і да нядаўняга часу жылі ў дружбе, знойдуць, як і раней, агульную мову.

***

«Восеннюю гэтага года Расію чакае непазбежнае павышэнне цэн на прадукты першай неабходнасці...» Пра гэта заявіў на нарадзе аб ходзе рэформы на месцах выконваючы абавязкі старшыні ўрада Расіі Ягор Гайдар. Па яго словах, новыя закупачныя цэны на ўраджай 1992 года немінуча прывядуць да падаражання прадуктаў харчавання.

Ста гродзенцам аднаго ложка хопіць

ГРОДНА. За апошнія два з палавінай гады на Гродзеншчыне скарочана больш за паўтары тысячы бальнічных ложкаў. Аднак не трэба сумаваць з гэтай нагоды, бо стаўка цяпер робіцца не на колькасць, а на якасць, інтэнсіўнасць іх выкарыстання. Калі ў 1989 годзе бальнічны ложак «працаваў» у сярэднім 305 дзён, то ў мінулым — 334. Зараз ставіцца задача дасягнуць на 10.000 насельніцтва 100—110 бальнічных ложкаў. Апошняя лічба, на думку спецыялістаў, з'яўляецца найбольш аптымальнай. Дарэчы, нядаўна на пасяджэнні калегіі Міністэрства аховы здароўя РБ Гродзенскую вобласць адзначылі сярод лепшых за выкарыстанне новага гаспадарчага механізма ў ахове здароўя.

«Лёс» клапоціцца пра лёс...

ОРША. У суседняй Баранi пачалося ўзвядзенне царквы для праваслаўных, якая была пабудавана яшчэ ў мінулым стагоддзі, а разбурана ў наш час, калі з касцёлаў і каплічак рабілі склады і сховішчы.

Царква аднаўляецца па ініцыятыве гараджан, а ўзводзіць яе будаўнічая фірма «Лёс».

Прафесіяналы супраць «прафесіяналаў»

На мінулым тыдні супрацоўнікі ўпраўлення барацьбы з арганізаванай злачыннасцю і крымінальнага вышуку лоб у лоб сутыкнуліся з арганізаванымі і маючымі на сваіх рахунках нямала здзейсненых злачынстваў групамі. Пра цюменскіх разбойнікаў і іх фінал мы паведамлялі ўжо. Закончыла сваю кіпучую дзейнасць і адна беларуская група, якая вызначалася ў сваёй «дзейнасці» асаблівай лютасцю і цынізмам. Тое, што яны рабілі з чалавекам, ад якога патрабавалі пераафармлення ўласнай машыны на чужое імя, не паддаецца тлумачэнню. Каб дабіцца свайго, былі праведзены фізічныя катаванні: жорсткія пабоі, падвешванні нагамі да галіны дрэва, нарэшце сталі адсякаць пальцы. Ахвяры ўдалося збегчы і папрасіць дапамогі ў міліцыі.

У злачынцаў знайшлі штык-нож, 2 газавыя пісталеты, 40 балончыкаў з газам, украдзеныя раней у грамадзян рэчы. Вядзецца следства.

Віктар ПАТАПЕНКА.

АЎТАМАБІЛЬ—НЕ РАСКОША. І ЎСЁ Ж

У сярэдзіне жніўня сацыялагічная група інфармацыйна-аналітычнага аддзела «Звязды» правяла тэлефоннае апытанне 200 уладальнікаў аўтамабіляў, 34 працэнты з якіх выязджаюць некалькі разоў на тыдзень, а 21 працэнт — штодзённа. Пры гэтым больш за палавіну апытаных карыстаюцца ўласным транспартам для паездак на дачу, а 28 працэнтаў — для паездак на работу. Цікава, што 2 працэнты рэспандэнтаў выкарыстоўваюць свае машыны для перавозкі пасажыраў.

Якія ж праблемы турбуюць аўтамабілістаў? У першую чаргу гэта бензін і запасныя часткі. 97 працэнтаў апытаных хвалюе высокая цана бензіну, 6 працэнтаў — яго дрэнная якасць і 59 працэнтаў — яго малыя нормы па талонах. Палавіна апытаных перажывае з-за недахвату запчастак, а 42 працэнты — з-за іх цаны. Пры гэтым трэба ўдакладніць, што амаль 45 працэнтаў аўтамабіляў рэспандэнтаў эксплуатуюцца звыш дзесяці гадоў. Калі вяртацца да бензіну, то пераважная большасць апытаных (97 працэнтаў) лічаць, што цэны на яго ў бліжэйшай будучыні зноў павысяцца.

ЧЫГУНКА: ЦЭНЫ ІДУЦЬ НА ЎЗЛЁТ

Як паведамілі карэспандэнту БелаПАН ва Упраўленні Беларускай чыгункі, чакаецца павышэнне цэн на чыгуначныя білеты і, не выключана, на паслугі. Адбудзецца гэта, магчыма, з 15 верасня. Кошт білетаў на пасажырскія паязды, паводле папярэдніх даных, узрасце ўдвая.

Афіцыяльна аб чарговым павышэнні цэн на паслугі Беларускай чыгункі будзе аб'яўлена толькі пасля таго, як Упраўленне ўзгодніць гэтае пытанне з калегамі з іншых краін СНД.

Святлана КУЛІКОВА. (БелаПАН).

Беларуская зброя ў руках англічанкі

ГРОДНА. На базе Гродзенскага дзяржаўнага універсітэта працаваў міжнародны гісторыка-археалагічны лагер, у якім знаходзіліся 14 хлопцаў і дзяўчат з 8 краін Еўропы. Раскопкі вяліся ў пасёлку Астрына, і прычым небеспаспяхова. Так, Кейт Дзігін з Англіі знайшла сапраўдны склад зброі — 20 наканечнікаў стрэл, якія праляжалі ў зямлі 8—9 стагоддзяў.

ІНФАРМАЦЫЯ ДЛЯ РОЗДУМУ:

СЕЛЬСКАЯ ГАСПАДАРКА

Пасяўныя плошчы сельскагаспадарчых культур пад ураджай бягучага года, паводле даных Дзяржкамстата, ва ўсіх катэгорыях гаспадарак складаюць 5.977 тысяч гектараў, або на 39 тысяч менш, чым у мінулым годзе. У Віцебскай, Гомельскай і Мінскай абласцях пасяўныя плошчы былі павялічаны на 37 тысяч гектараў, а ў Брэсцкай, Гродзенскай і Магілёўскай абласцях скарочаны адпаведна на 20,3 тысячы, 19,1 тысячы і 36,8 тысячы гектараў. Збожжавых і зернебабовых пасеяна 2.725,2 тысячы гектараў, што на 65,6 тысячы больш, чым у 1991 годзе. Яравыя збожжавыя і зернебабовыя скарочаны ў параўнанні з мінулым годам. Пасяўныя плошчы пад бульбай былі пашыраны ў асноўным за кошт павелічэння пасеваў гэтай культуры ва ўласных гаспадарках і склалі 765,3 тысячы гектараў, або на 115 тысяч больш, чым у 1991 годзе.

«ЗАМЕЖНЫЯ» БЕЛАРУСЫ

У Рэспубліцы Крым пражываюць 70 тысяч беларусаў. За іх лёс турбавацца не трэба. І прычыны гэтага самыя празаічныя — кіраўніцтва маладой рэспублікі родам з Беларусі. Так, намеснік Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Крым, прадстаўнік прэзідэнта Украіны, кіраўнік дзяржаўнай адміністрацыі ў горадзе Севастопалі Іван Ермакоў нядаўна прыязджаў у Крычаў наведаць сваю 82-гадовую маці. Дарэчы, Старшыня Савета Міністраў Рэспублікі Крым таксама з'яўляецца беларусам.

Пастанова Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь

АБ ВАЕННАЙ ПРЫСЯЗЕ ВА УЗБРОЕНЫХ СІЛАХ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Згадзіцца з прапановай Міністэрства Абароны аб прывядзенні 31 снежня 1992 г. усяго асабовага саставу Узброеных Сіл да прысягі на вернасць Рэспубліцы Беларусь.

Прыём прысягі ажыццявіць у індывідуальным парадку.

2. Міністэрству Абароны распрацаваць новы тэкст ваеннай прысягі, праект палажэння аб парадку яе прыняцця і прадставіць іх у Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.

3. Унесці ў Прэзідыум Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь прапанову аб уключэнні ў парадак дня чарговай дзесятай сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь пытанняў аб зацвярджэнні новага тэксту ваеннай прысягі і прывядзенні 31 снежня 1992 г. усяго асабовага саставу Узброеных Сіл да прысягі на вернасць Рэспубліцы Беларусь.

Першы намеснік Старшыні Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь М. МЯСНІКОВІЧ.
Першы намеснік Кіраўніка спраў Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь А. САКАЛОЎСКІ.

КУДЫ ІСЦІ З ДЫПЛОМАМ?

ГОМЕЛЬ. (У. Пернікаў). Паўмільёна рублёў дапамогі атрымалі з пачатку года беспрацоўныя абласнога цэнтра. Колькасць іх няспынна расце. Калі ў студзені налічвалася 40, а ў лютым—52 чалавекі, якія апынуліся без работы, дык зараз—486.

— Наша служба, — расказвае кіраўнік гарадскога Цэнтра занятасці насельніцтва Аляксандр Ключынскі,— як можа дапамагае тым, хто не па сваёй волі стаў беспрацоўным. За 7 месяцаў да нас звярнуліся каля 12 тысяч чалавек. Палавіну іх мы змаглі ўладкаваць на розныя іншыя работы. Частка людзей перакваліфікавалася, частка ўладкавалася сама.

Некалькі атрадаў было сфарміравана на сезонныя работы—перабіраць у калгасах і саўгасах бульбу, прапольваць буракі. Немалая колькасць людзей адпраўлена ў Краснадарскі край дапамагаць нарыхтоўваць агародніну і садавіну. Цэнтр занятасці прымае і іншыя меры, каб уладкаваць людзей на работу. Толькі не заўсёды гэта ўдаецца. Бо за варотамі прадпрыемстваў аказваюцца ўсё новыя і новыя людзі. Да васьмідзесяці працэнтаў іх — гэта спецыялісты з вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыяй.

КНІГА ПРА НАС

Нацыянальны навукова-асветніцкі цэнтр імя Францішка Скарыны рыхтуе выпуск кнігі пад рабочай назвай «Беларуская культура ў свеце». Выданне будзе прысвечана не толькі нашай рэспубліцы. Яно пазнаёміць чытачоў з беларускімі Амерыкай, Скандынавіяй, Аўстрыяй і іншымі краінамі, дзе пражываюць нашы суайчыннікі. Выпуск кнігі намячаецца на 1995 год.

Алена АНКУДА. (БелаПАН).

ХОЦЬ АПОШНІМІ Ў ЕЎРОПЕ, АЛЕ БУДЗЕМ УСЁ Ж З ЗАКОНАМ

Да гэтай пары Беларусь застаецца адзінай з дзяржаў Еўропы, якая не мае ўласнага закона аб прыватызацыі. Адны падтрымліваюць такое становішча, другія рашуча выступаюць за хутчэйшае прыняцце адпаведнага дакумента. І вось нарэшце паступілі звесткі аб тым, што камісія па эканамічнай рэформе рыхтуе на чарговую сесію Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, якая пачнецца восенню, праект закона з умоўнай назвай «Аб раздзяржаўленні эканомікі і прыватызацыі». Як стала вядома, агульны кошт прыватызуемай у Беларусі маёмасці складзе каля 470 мільярдаў рублёў. Дарэчы, зараз 90 працэнтаў уласнасці на Беларусі належыць дзяржаве, хаця ў той жа час ні ў адным заканадаўчым акце, акрамя «старой» канстытуцыі, не агаворана, чыя гэта маёмасць. Усяго ж на сесіі ВС РБ будзе разглядацца каля ста новых законапраектаў.

«Прыхватызатары» пачынаюць і... прайграюць

НЕ ВЫКЛЮЧАНА, АДНАК, МАГЧЫМАСЦЬ, ШТО КАМБІНАЦЫЯ З ЗАХОПАМ ЧУЖОЙ МАЁМАСЦІ БУДЗЕ ПАЎТОРАНА ЗНОЎ

Не трэба думаць, што, скажам, амерыканцы вельмі паважаюць сваіх мільянераў і мільярдэраў. Ва ўсякім разе ў іхнім друку часта ўспамінаецца гісторыя, як англійскі пірат Морган закладваў пачатак багаццяў аднаго з сённяшніх фінансавых кланаў Амерыкі. Важак флібусцьераў аднойчы ноччу, калі астатнія марскія разбойнікі спалі, на сваім караблі «Карсар» уцёк ад іх і ўкраў усю агульную здабычу. Між іншым, на карме парусніка быў намаляваны выразны надпіс: «Чым менш нас, тым больш нам дастанецца».

Такія былі на зaранку капіталізму метады першапачатковага накаплення капіталу. Сёння, калі ў Беларусі падобны працэс, як кажуць, таксама «пайшоў», некаторыя з айчынных «бізнесменаў» робяць значна больш хітрыя захады.

Усю небяспеку гэтай з'явы падкрэслівае сітуацыя з саўгасам «Заслаўскі», што ў Мінскім раёне, калі група прыватных асоб паімкнулася проста так, задарма «пакласці» вялікую гаспадарку ва ўласную кішэнь. Пра дэталі гэтай гісторыі расказвае дырэктар саўгаса Іван РАСАДКА.

— Параўнальна нядаўна ў калідорах мінскіх аблсавета і аблвыканкома, як кажуць, «нарабіў шораху» чарговы шматмільённы эканамічны праект, нейкім чынам звязаны з саўгасам «Заслаўскі». Аўтарам яго з'явілася невядомая фірма «Альбаград». Натуральна, у гаспадарку выехала афіцыяльная камісія, каб на месцы разабрацца, што і як. І выявілася: гэты пражэкт — звычайная манілаўская лухта. У выніку — канфлікт.

— Іван Іванавіч, у чым яго сутнасць? Што гэта за «Альбаград» і хто за ім стаіць?

— Спачатку, у сярэдзіне чэрвеня, мяне выклікалі ў Пастаянную камісію па зямельнай рэформе Саўміна рэспублікі і паказалі пісьмо навукова-вытворчага прадпрыемства «Альбаград», падпісанае яго генеральным дырэктарам В. Сарокіным. У ім НВП (а гэта, падкрэслю, прыватная фірма) прапанавала не больш не менш як... перадаць увесь саўгас цалкам на яе баланс. Гэта значыць, «прадаць», але бясплатна, імена ёй вялікую гаспадарку з усімі пабудовамі, зямлёй, жывёлай, інвентаром і, вядома ж, з людзьмі. У сваім ашаламляльным дакуменце спадар Сарокін паведамляў таксама, што гэты праект узгоднены... з адміністрацыяй саўгаса!

У камісіі мяне і спыталі: ці згодны наш калектыў на прапановы фірмачоў? А якая можа быць згода, калі з людзьмі ніхто не гутарыў, нічога не тлумачыў? Я ж асабіста толькі ў той дзень і даведаўся аб існаванні чалавека з прозвішчам Сарокін, а раней ніколі яго не бачыў. Вось вам і «ўзгоднена з адміністрацыяй»...

— Вы хочаце сказаць, што такую адказную справу, як прыватызацыя зямлі, дзяржаўнай маёмасці, некаторыя пачынаюць з прымітыўнага падману?

— Пры вялікім жаданні ўзбагаціцца за чужы кошт некаторыя могуць пайсці на ўсё. Праз два тыдні кіраўнік «Альбаграда» прыехаў да мяне «пазнаёміцца». І вы ведаеце, у прысутнасці намесніка старшыні камітэта па сельскай гаспадарцы і харчаванню Мінскага аблвыканкома К. Раманоўскага (які цяпер працуе ў Дзяржкаммаёмасці пры Саўміне) зноў паўтарыў сваю хлусню аб згодзе саўгаса на яго хітрыя «навацыі». Калі ж яго, мякка кажучы, плёткі былі выкрыты, В. Сарокін і не падумаў папрасіць прабачэння. Чытаць яму натацыі пра мараль і сумленне, як вы разумееце, не было сэнсу. А ён жа, між іншым, яшчэ і дэпутат Мінскага аблсавета. Што тут скажаш?

Потым ужо, сабраўшы звесткі, мы зразумелі, з кім маем справу, адкуль бярэцца гэты беспардонны нахрап.

— Якую ж інфармацыю прынесла глыбокая разведка?

— А капаць глыбока і не трэба было. В. Сарокін мае кабінет у адным памяшканні з А. Маслаковым, у іх аднолькавы службовы адрас і тэлефон. «Альбаград» — гэта даччыная фірма кааператыўнага прадпрыемства «Будматэрыялы», якім Маслакоў і кіруе. Адчуваеце, адкуль бяруць пачатак усе гэтыя сумніцельныя камбінацыі?

Вось А. Маслакова мы ведалі і раней. Летась ён упершыню завітаў у гаспадарку — таксама з пражэктамі. На жаль, мы вельмі позна даведаліся, што ў гэтых гучных «Будматэрыялаў» за душой няма нічога, ніякай вытворчай базы. Аддалі Маслакову ў арэнду саўгасныя пілараму і сталярны цэх. Як жа тады было людзям не паверыць, калі салідны бізнесмен абяцаў ім залатыя горы, дапамогу саўгасу ў забеспячэнні будматэрыяламі і ўзвядзенні катэджаў, што будзе зарплата ў два-тры разы вышэйшая, чым у саўгасе.

Якія ж вынікі яго дзейнасці? Цэх быў загружаны не больш чым напалавіну, арэндная плата не выплачвалася, за электраэнергію «бізнесмен» не плаціў таксама. Зарплата? Яна была не вышэйшая, чым у саўгасе, але калі ў нас людзі атрымлівалі яе ў тэрмін, то ў кааператыве — з затрымкай на два-тры месяцы. І рабочыя пайшлі ад Маслакова, вярнуліся ў саўгас.

Але ці толькі таму? Вы паглядзіце: нічога добрага яшчэ не зрабіўшы для калектыву, Маслакоў ужо падрыхтаваў паперы, каб на базе тых жа сталярнага цэха і пілaрамы стварыць таварыства з абмежаванай адказнасцю, дзе доля яго асабістага, прыватнага, капіталу была б большай, чым доля гаспадаркі. Так і гаварыў: маўляў, выйдзе закон аб прыватызацыі, дык я — першы ў чарзе, паколькі з'яўляюся арандатарам. Аб правах працоўнага калектыву, людзей у тых «дакументах» — ні слова. Таму сумленныя працаўнікі і не захацелі выцягваць жылы дзеля планаў навяўленага Моргана. Дарэчы, свае працоўныя кніжкі рабочыя змаглі атрымаць толькі гэтымі днямі, хоць яны былі афармлены яшчэ 29 лютага сёлета. Канчатковы разлік (праз пяць месяцаў!) у яго ніхто яшчэ не атрымаў.

— Што называецца, падлічылі — праслязіліся. Але ж і вам, Іван Іванавіч, і іншым кіраўнікам у рынaчных умовах трэба сем разоў адмераць, перш чым заключаць падобныя пагадненні, не вельмі давяраць «мастакам», якія ўмеюць маляваць ружовыя перспектывы.

— Згодзен. Але ж, на жаль, у нас не выдаюцца даведнікі тыпу «хто ёсць хто». Адкуль нам было ведаць, што ў А. Маслакова такія падыходы — сістэма? Ён, аказваецца, паспеў развaліць дзяржаўнае прадпрыемства — праектна-канструктарскае бюро былога Мінаўтапрома СССР, дзе быў дырэктарам, перакачаўшы сродкі ў свой кааператыў. Таксама месяцамі не плаціў людзям зарплату. Цяпер усімі гэтымі справамі займаюцца органы пракуратуры. Нешта падобнае адбываецца зараз і з самім кааператыўным прадпрыемствам: яно — даўжнік у банку, людзі звальняюцца, а сродкі перакачваюцца ўжо ў прыватныя фірмы.

Аднак знаходзіць гэты «бізнесмен» усё новыя палі дзейнасці, выдае на-гара чарговыя «ідэі».

— Дарэчы, пра ідэі. Было ж, мусіць, у прапанаваным гэтымі прадпрымальнікамі праекце нешта такое-гэткае... Хоць бы знешне? Інакш не асмеліліся б яны накіраваць яго ў Саўмін ды аблвыканком.

— Вось іменна — знешне. У нас за гэтыя гады многія ўжо навастрыліся даваць пустыя абяцанні, якія не ўмеюць і не збіраюцца выконваць. У сябе ў кааператыве Маслакоў не змог стварыць для людзей нічога канкрэтнага, а цяпер гэтыя «Будматэрыялы» будуць узнімаць на вышэйшы ўзровень... сельскую гаспадарку. Калі ўспомніць таго ж гогалеўскага Манілава, дык ён са сваімі недарэчнымі марамі нікому не быў небяспечны. А тут — іншае: сённяшнія маніпулавы зусім не бяскрыўдныя, яны маняць па-буйному.

Пражэкцёры абяцаюць, абяцаюць, абяцаюць. Яны, аказваецца, гарантуюць павялічыць аб'ёмы вытворчасці на землях саўгаса на 20 працэнтаў ужо сёлета, арганізаваць «шырокую сетку прадпрыемстваў па захоўванню і перапрацоўцы сельгаспрадукцыі». І яшчэ дзесяткі пунктаў, дзе яны «гарантуюць і абяцаюць».

— Між іншым, ёсць інфармацыя, што ў гэтым «праекце веку» немалое месца адводзіцца нейкім ста катэджам для іншаземцаў. А гэта ўжо — сотні мільёнаў рублёў і, магчыма, долараў і марак. Апетыты, прама скажам, зайздросныя. Але ж дзе гэтыя шыкоўныя гмахі будаваць? Не ў балоце, вядома, не ў лесе — бо не дазволяць. Значыць, на ворнай зямлі? Тут і не пахне клопатам аб дадатковай сельгаспрадукцыі.

— Я скажу вам, чым тут пахне: вялікімі грашыма — ва ўласную кішэнь, вядома. А. Маслакоў аднойчы выдаў прамым тэкстам: трэба зрабіць для яго «Будматэрыялаў» адчужэнне 140 гектараў, саўгаснай зямлі, дзе ён узвядзе вілы для багатых іншаземцаў. Гэта, маўляў, прынясе вялікае працвітанне для саўгаса і раёна. Няўжо так проста?

Задумка ў іншым. Маслакоўская фірма — даўжнік па банку, яе трэба ратаваць. А як? Вось тут якраз усё проста: калі саўгас будзе ў яго руках, то можна, нічога нават не будаваўшы, прадаць зямлю, будынкі, тэхніку — і на гэтай «чысценькай» аперацыі займець мільёны і мільёны, а не толькі пакрыць свае даўгі. Потым зрабіць, як кажуць, цётачцы ручкай: маўляў, выбачайце, вяскоўцы, нічога не атрымалася. А ім, сялянам, пасля гэтага — гінуць на сваіх падворках, абрэзаных пад самыя вокны?

Дык што, гэта метады сапраўднага цывілізаванага бізнесу?

Сітуацыю каменціруе першы намеснік старшыні Камітэта па кіраванню дзяржаўнай маёмасцю пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь Казімір РАМАНОЎСКІ:

Практыка паказвае, што за перыяд 1990 — 1991 гадоў быў аслаблены кантроль за дзяржаўнай маёмасцю і яе выкарыстаннем. Няма чаго і здзіўляцца, што многія несумленныя камбінатары вырашылі сёе-тое прыбраць да рук, «прыхватызаваць».

У нечым падобную камбінацыю правёў у свой час і А. Маслакоў, калі быў генеральным дырэктарам дзяржаўнай арганізацыі—ПКТБ. Апетыт, як вядома, прыходзіць у час яды—і ён паспрабаваў, ужо з разлікам на большы поспех, зрабіць тое ж і з саўгасам «Заслаўскі». Ён, зразумела, улічыў выгады геаграфічнага размяшчэння гаспадаркі, наяўнасць інжынерных сетак, інфраструктуры і дарог.

Каб дабіцца хуткага поспеху, падключыў да акцыі В. Сарокіна, дэпутата абласнога Савета, імкнуўся дзейнічаць праз органы ўлады. Той жа В. Сарокін, у сваю чаргу, запэўніваў аб эканамічнай устойлівасці сваёй фірмы, што было няпраўдай, — праверка паказала наяўнасць у яе немалых банкаўскіх крэдытаў. Вызначыўся В. Сарокін і хлуснёй аб дамоўленасці з кіраўніцтвам гаспадаркі; А. Маслакоў, адпаведна, не пагрэбаваў і метадамі шантажу і паклёпу. Усё гэта я сцвярджаю з поўнай адказнасцю, паколькі як афіцыяльная асоба ўдзельнічаў у разглядзе данай непрыгляднай справы.

Спадзяюся, што хутка будзе прыняты Закон аб прыватызацыі. Таму скажу: усіх, хто незаконна нахапаў чужой маёмасці, будуць вяртаць на зыходныя пазіцыі, ці ім прыйдзецца даплачваць да сапраўднай рынaчнай цаны. Рабіць інакш дзяржава проста не можа сабе дазволіць. А народ іншага падыходу не даруе.

Публікацыю падрыхтаваў Валерый ЧАРНЯЎСКІ.

АКТУАЛЬНЫ РЭПАРТАЖ

Гуляй, «пеўнік», гуляй...

У народзе правільна кажуць: пасля бойкі кулакамі не размахваюць. Размахваюць у час яе, калі разбіваюць насы, ставяць адзін аднаму гузакі. Толькі вось пытанне: а ці не лепш было б папярэдзіць тую бойку, не дапусціць яе, а калі яна ўжо пачалася, дык зрабіць так, каб крыві ў ёй пралілося як мага меней? А надалей падумаць і прыняць усе захады для таго, каб да мардабою наогул справа не даходзіла.

Менавіта да такіх разважанняў падштурхоўвае пасяджэнне выканкома Гомельскага абласнога Савета народных дэпутатаў, на якім было разгледжана пытанне аб нездавальняючай арганізацыі тушэння пажараў. Сумныя і крайне трывожныя факты прыводзіліся на ім.

Дастаткова сказаць, што вобласць займае ў рэспубліцы другое, далёка не ганаровае, месца па колькасці ачагоў і плошчаў, дзе гуляе неўтаймаваная пакуль стыхія. А калі больш правільна, дык не стыхія, а вынікі нашага разгільдзяйства, безадказнасці і абыякавасці. Такая вось статыстыка: за суткі ў вобласці ўзнікала (і ўзнікае зараз) да дваццаці і больш пажараў. І яшчэ. Асобныя з іх бушуюць цэлымі тыднямі як у лясах, так і на тарфяніках — гэтым каштоўнейшым нацыянальным багацці.

А як тушыць іх, калі, як адзначыў начальнік упраўлення пажарнай аховы УУС аблвыканкома Аляксандр Прытычанка, у выніку перабудовачных працэсаў і пераўтварэнняў яго служба страціла 102 падраздзяленні і скарацілася ажно на чатырыста чалавек? У караулах замест шасці-сямі засталося па два-тры чалавекі. А тэхніка і сродкі, неабходныя для тушэння пажараў? Калі раней, у перыяд так званага застою, яны пастаўляліся цэнтралізавана, дык зараз упраўленне здабывае іх само. Па шалёных цэнах. Адна просценькая аўтамашына, напрыклад, абыходзіцца ажно ў паўмільёна рублёў. Ды не ўсе яны працуюць па прызначэнню, разукамплектоўваюцца. У Петрыкаўскім раёне, напрыклад, пажарную машыну пераабсталявалі для перавозкі іншых грузаў.

Так, упраўленне пажарнай аховы выбіваецца з сіл, стараецца хутчэй пакончыць з гэтай небяспекай. Дапамагчы б яго работнікам як след заахвоціць людзей маральна і матэрыяльна, удзяліць ім максімум увагі. Дык жа не. На пасяджэнні выканкома бадай што самая сур'ёзная крытыка ў іх адрас прагучала за тое, што пры двайным павелічэнні колькасці аштрафаваных вінаватых яны не звярнуліся ў пракуратуру з хадайніцтвам аб узбуджэнні крымінальнай справы хоць бы супраць аднаго з іх. Так сказаць, для страху. На што той жа А. Прытычанка адрэагаваў так: а колькі разоў раней з іншай нагоды (прычын, што прывялі да вялікіх пажараў на прадпрыемствах) ставілася пытанне аб узбуджэнні крымінальных спраў, ды з гэтага атрымаўся пшык? А пракурор вобласці Уладзімір Гаўрыльчык заўважыў: іхняя служба ўзбуджае крымінальныя справы, звязаныя з пажарамі, толькі ў тых выпадках, калі яны прыводзяць да ахвяр. Вось так.

А як жа дапамагаюць пажарнікам у іх цяжкай і небяспечнай рабоце кіраўнікі калгасаў і саўгасаў, сельсаветаў, рай- і гарсаветаў? У час аб'езду вобласці старшыня аблвыканкома Мікалай Вайцянкоў неаднаразова бачыў наступнае: гарачае харчаванне пажарнікаў на месцы баёў з «чырвоным пеўнем» адсутнічала. Больш таго, асобныя кіраўнікі гаспадарак самаўхіляліся ад тушэння пажараў. А куды гэта варта, што не выконваліся, а можа нават ігнараваліся ўказанні і распараджэнні аблвыканкома, пасланыя ў раёны яшчэ ў чэрвені — пачатку ліпеня аб тым, што неабходна зрабіць, каб папярэдзіць пажары?

Кіпелі страсці на пасяджэнні выканкома, спрачаліся запрошаныя на яго. Прымаліся прапановы і рашэнні: паслаць у раёны ўпаўнаважаных з вобласці, таго папярэдзіць, таму ўказаць і г. д. і да т. п. А «чырвоны певень» тым часам жыўцом глытаў наша багацце...

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

Багаты калгас «Беларусь» Магілёўскага раёна не толькі малаком і мясам, хлебам і кармамі, але і таленавітымі людзьмі. Адзін з такіх талентаў — Святлана Рыгораўна Дзядушка.

Удзельніца народнага ансамбля песні і танца «Світанак», выкладчыца беларускай мовы і спеваў у школе вёскі Шчэгліцы, піша вершы і прозу, цікавая субяседніца, дырэктар сельскага Дома культуры.

На здымку: Святлана Рыгораўна ДЗЯДУШКА.

Фота Аляксандра КУШНЕРА.

БІЗНЕС-КЛУБ

Марвін СМОЛ:

«Я дапамагу вам стаць багатым. Калі вы сапраўды гэтага хочаце»

(Заканчэнне. Пачатак у №№ 165, 167, 168, 171).

Калі вам прыходзіць у галаву думка аб якой-небудзь паслузе, новым прадукце ці прадпрыемстве, пастарайцеся, каб гэта думка не была трывіяльнай. Гэта не азначае, што ваша вынаходства павінна быць нечым манументальным. Існуе вялікая розніца паміж дробяззю, у якой мае патрэбу большасць людзей, і дробяззю неістотнай.

Напрыклад, службу забеспячэння чыстымі пялёнкамі і пялёнкі аднаразовага карыстання можна лічыць «дробязямі». Але гэтыя «дробязі» аблегчылі працу многіх маці і падарылі ім час, так неабходны для догляду немаўлят і вядзення хатняй гаспадаркі. І гэтыя праблемы ніяк нельга лічыць трывіяльнымі.

Абыдзіце свой дом, старанна даследуйце яго. Вазьміце блакнот і аловак. Запішыце ўсё, што прыйдзе вам у галаву. Але не спяшайцеся. Падумайце старанна аб кожнай рэчы, якую вы бачыце. Ці можна яе палепшыць? Ці можна штонебудзь дабавіць або ліквідаваць лішняе? Ці ёсць які-небудзь непрыемны від хатняй работы, ад якога вы хацелі б пазбавіцца або аблегчыць яго? Ці можна палепшыць смак, пах або знешні выгляд прадукту, якім вы карыстаецеся? Адна з асноўных прычын, чаму, напрыклад, зубная паста «Калгейт» карыстаецца большай папулярнасцю, чым іншыя, — яе прыемны смак. А вялікі поспех мыйнага парашку «Аякс Клінер» у значнай ступені тлумачыцца яго добрым пахам. Думайце і знаходзьце падказкі ў прадметах, якія акружаюць вас.

Калі вы ўважліва азірнецеся вакол, адна ідэя падкажа вам другую. Магчыма, спачатку нічога не прыйдзе вам у галаву. Няхай вас гэта не хвалюе. Галоўнае — прымусіць працаваць сваю свядомасць, і тады яна сама зробіць за вас усё астатняе. Вы і самі не заўважыце, як у адзін цудоўны момант, калі вы будзеце думаць зусім пра іншае, раптам нечакана і як быццам з ніадкуль ваша падсвядомасць выдасць вам гатовае рашэнне. Але для таго, каб гэта адбылося, вы павінны верыць у гэта і вельмі хацець.

Дзе вы павінны шукаць ідэі для таго, каб разбагацець?

«Шукайце ў сваім доме, — раіць місіс Гербер. — Вы можаце знайсці залатое месцанараджэнне прама ў сябе на кухні».

Даглядаючы сваё груднoе дзіця, яна ў выніку стварыла цэлую галіну прамысловасці з абаротам у 200 мільёнаў долараў. Прадпрыемствы па вытворчасці дзіцячага харчавання, якія належаць яе сям'і, выпускаюць ільвіную долю гэтага прадукту па ўсёй Амерыцы.

Спачатку яны маглі прапанаваць толькі чатыры сарты агароднінага пюрэ і агародніны суп. Пасля з'яўлення рэкламнай аб'явы ў часопісе «Гуд хаўскіпінг» маладыя маці праявілі такую вялікую цікавасць да новага прадукту, што ў першы ж год пара Гербераў прадала 200 тысяч тузінаў слоікаў дзіцячага харчавання на суму 250 тысяч долараў. Сёння іх гадавая выручка вырасла ў 240 разоў. Кампанія вырабляе больш за 60 розных відаў прадуктаў для дзяцей на пяці заводах. А з ранейшай вытворчасцю кансерваў яны развіталіся. Герберы гавораць: «Маленькія дзеці — гэта наш бізнес, і яму мы прысвяцілі сябе». Кампанія таксама фінансуе многія даследчыя работы, якія праводзяць педыятры і дыетолагі, дапамагаючы ім у лячэнні і прафілактыцы дзіцячых захворванняў.

Скарыстайце параду Дароці Гербер: «Вам не трэба далёка хадзіць, каб палепшыць сваё фінансавае становішча. Магчымасці падсцерагаюць вас там, дзе вы ў гэты момант знаходзіцеся, дзе вы жывяце і дзе вы працуеце—усюды».

Паслухайце расказ аб простай неадукаванай жанчыне, якая знайшла ўсеагульную патрэбнасць і выкарыстала ўвесь свой разважны сэнс для таго, каб задаволіць яе. Расказ пра Ханну Мантэгю пераносіць нас на сто гадоў назад. Але ўсё гэта магло адбыцца і сёння.

Яе муж, Арланда Мантэгю, быў вельмі пераборлівым у адзенні. Можна сказаць, што Мантэгю быў тыповым дэндзі. Усе ў горадзе ведалі, што ён кожны дзень мяняў кашулі.

Ханна не была свавольнай жонкай. Яна не злавалася на мужа з-за яго патрабаванняў. Употай яна нават ганарылася ім. Але аднойчы плаціна яе цярпення ўсё ж дала трэшчыну. Калі яны павячэралі і муж пайшоў на вячэрнюю рэпетыцыю хору, місіс Мантэгю засталася з вялізнай гарой кінутых мужам кашуль. Кожную з іх можна было б надзець яшчэ хоць бы адзін раз, калі б не запэцканы каўнерык. І вось яна павінна мыць, выкручваць, развешваць, крухмаліць і прасаваць усе гэтыя кашулі — і ўсё гэта толькі з-за бруднага каўняра! Ханна раззлавалася. Нават у час маладосці яе бацькоў усё было значна прасцей: вялікія папяровыя каўняры ў зборках надзявалі ўсяго адзін або два разы і затым проста выкідвалі. «Пачакай, пачакай, — падумала жонка каваля. — Калі раней карыстаўся поспехам прышпілены кружок з паперы, то чаму б мне не паспрабаваць зрабіць тое ж самае з матэрыі?»

Яна кінулася да свайго кошыка са швейнымі прыладамі, узяла нажніцы і пачала заўзята рэзаць. За лічаныя хвіліны ўсе кашулі Мантэгю пазбавіліся каўняроў.

На наступны дзень, калі Арланда Мантэгю, як заўсёды, папрасіў жонку прынесці яму чыстую кашулю, яна з асаблівай пяшчотнасцю пачала дапамагаць яму надзець яе. Але, калі яго пальцы замест каўняра нашчупалі маленькую палоску, ён закрычаў:

— Што за д'ябальшчына?! А дзе каўнер?!

— Не сварыся, дарагі, — спакойна адказала жонка. — Стой прама і не тузайся — я прышпілю яго.

Містэру Мантэгю нічога не заставалася, як супакоіцца, пакуль яго жонка замацоўвала адрэзаны каўнер дзвюма стужачкамі да ўнутранага боку кашулі. Мантэгю стагнаў і бурчэў, але ў душы ён ганарыўся сваёй вынаходлівай жонкай.

Прайшло многа часу, і Фрэдэрык Пібодзі з кампаніі «Клюет Пібодзі» стварыў вобраз чалавека ў кашулі з каўняром «Эроў». Гэты юнак на рэкламе стаў сімвалам ідэальнага мужчыны і марай кожнай жанчыны. Яму прысвячаліся песні, вершы і нават адна п'еса.

ЦІ ПАВІНЕН ТЫ ПРАЦАВАЦЬ АДЗІН!

Калі прыдуманы вамі прадукт або тавар такія, што іх можна пачаць адразу ж выпускаць і пакрысе ўдасканальваць, і вы адчуеце, што можаце самі ўзначаліць невялікую ўласную справу, то так і дзейнічайце.

Але, магчыма, для ажыццяўлення вашай ідэі неабходны вялікія вытворчыя магутнасці і правядзенне сур'ёзнай рэкламнай кампаніі. Некаторыя людзі любяць такія сітуацыі, яны прымаюць выклік лёсу і псіхалагічна гатовыя да яго, таму што дробны бізнес іх стамляе. Іншыя адмаўляюцца ад самастойнай вытворчасці і прадаюць свае правы камусьці іншаму, нават калі гэты «хтосьці» атрымлівае ў выніку львіную долю прыбытку.

Ніжэй прыводзіцца пералік дзеянняў па вытворчасці тавару, з якога вы можаце выбраць тое, што вам больш за ўсё падыходзіць:

1. Пачаць вырабляць прадукт самому.
2. Прадукт вырабляе і рассылае падрадчык пад вашым імем або пад вашай фірменнай маркай.
3. Падрадчык вырабляе асобна часткі прадукту, а вы ажыццяўляеце зборку, наладку і адпраўку.
4. Вы прадаяце сам прадукт або ліцэнзію на яго вытворчасць. Распаўсюджаннем прадукту ў гэтым выпадку займаецца той, каму вы яго прадалі.
5. Вы прадаяце права на вытворчасць прадукту, але продаж яго адбываецца праз гандлёвага агента, з якім вы заключаеце асобнае пагадненне.

Напрыклад, карпарацыя «Карыер» амаль поўнасцю вырабляе сваю прадукцыю, за выключэннем апаратаў «Філіко» і «Сірс Рэбек», якія выпускаюць фірмы «Йорк» і «Федэрс-Кігнан». А касметычная фірма «Элайд прадактс», прадаючы свой тавар, выкарыстоўвае як магазіны, так і дробных гандляроў, якія разносяць касметыку па хатах. Многія аўтамабільныя кампаніі часта самі не вырабляюць дробныя дэталі, а купляюць іх у іншых фірм.

Прапаную вам пералік дзеянняў, звязаных з продажам тавара.

1. Вы можаце рабіць гэта самі, наймаючы коміваяжораў, агентаў па збыту і рэкламе.
2. Вы можаце поўнасцю перадаць усе справы, звязаныя з продажам, свайму гандлёваму агенту, адлічваючы яму працэнт ад прыбытку ці камісійныя. Ён ставіць на ваш прадукт сваю або вашу (у залежнасці ад таго, як вы дамовіцеся) гандлёвую марку. Пры гэтым вы можаце або старанна кантраляваць яго, або, магчыма, захочаце атрымаць ад яго цвёрдую гарантыю продажу і затым аддаць яму ўсё на водкуп.
3. Можна знайсці чалавека, які будзе займацца продажам тавару ў межах штата або за мяжой. Ён можа плаціць вам за дадзеныя яму правы або камісійныя, або працэнты ад прыбытку.
4. Вы можаце перадаць толькі частку збыту прадукцыі гандлёвым агенцтвам, а ўсё астатняе ўзяць у свае рукі.
5. Можна аддаць усю справу продажу прадукцыі той жа кампаніі, якой вы перадалі права на яе вытворчасць.

ЯК АФАРМЛЯЦЬ СВАЕ ПРАПАНОВЫ І ІДЭІ

Звычайна ў буйных карпарацый існуе пэўная практыка разгляду прапанаваных ідэй і вынаходстваў.

Як правіла, вас будзе чакаць поспех пры захаванні наступных патрабаванняў:

1. Ідэя павінна быць новай у юрыдычным значэнні гэтага слова. Праўда, гэта не з'яўляецца гарантыяй таго, што яна абавязкова будзе рэалізавана.
2. Кампанія павінна дакладна ведаць, што вы разлічваеце атрымаць за сваю ідэю. Часта чалавек прапануе ёй свае вынаходства ў надзеі атрымаць работу. Іншы раз ён робіць гэта проста па добрай волі, не думаючы аб узнагароджанні.
3. Ідэя павінна быць прадстаўлена ў канкрэтнай форме.

Поспехаў вам!

АКТУАЛЬНА

Нават заможныя могуць заплакаць,

калі даведаюцца, колькі ў нас прадуктаў харчавання ідзе ў адходы

Кожны год, як толькі падыходзіць пара нарыхтовак сельгаспрадукцыі, мы зноў і зноў чуем заклікі надзейна захаваць усё вырашчанае. Сёння, калі надвор'е зусім не спрыяе атрыманню высокіх ураджаяў, яны таксама гучаць вельмі актуальна. Аднак за прыгожымі лозунгамі далёка не заўсёды стаіць уменне і жаданне па-гаспадарску распарадзіцца тым, што ёсць і чаго не трэба купляць у іншых. У гэтым пераконваюць, напрыклад, факты, з якімі сутыкнуліся спецыялісты Гродзенскай абласной дзяржгандальінспекцыі.

1.713,9 тоны морквы нарыхтавалі летась у Гродзенскім гарплодаагароднінагандлі. Дык вось, за першае паўгоддзе сёлета было спісана 29.403 кілаграмы. У параўнанні з папярэднім перыядам страты ўзраслі ў 10(!) разоў. Што ж здарылася? Кіраўніцтва гарплодаагароднінагандлю тлумачыць, што морква сапсавалася з-за неспрыяльных умоў пры яе вырошчванні і ўборцы. Магчыма, гэта і так. Але ў іншых гандлюючых арганізацыях, дзе таксама захоўваецца такая ж прадукцыя, яе страты ў параўнанні з мінулымі гадамі не ўзраслі. Дык ці толькі надвор'е ва ўсім вінавата?

Альбо возьмем лідскую аграгандлёвую фірму «Дзітва». Таксама за першае паўгоддзе тут спісалі звыш трыццаці тон капусты. Калі за пункт адліку ўзяць папярэдні перыяд, дык страты ўзраслі адразу ў пяць разоў. Але і тут знаходзяцца апраўданні: маўляў, вельмі ўжо доўга капуста захоўвалася. Доўга? Паглядзелі спецыялісты дзяржгандальінспекцыі— апошняя партыя гэтай прадукцыі была рэалізавана яшчэ ў лютым.

Вядома, што прычын, па якіх плодаагароднінная прадукцыя ідзе ў адходы, можна адшукаць нямала — і аб'ектыўных, і суб'ектыўных. Многія з іх паўтараюцца з году ў год. Як выявіла дзяржгандальінспекцыя, сёння, літаральна напярэдадні сезона нарыхтовак, у арганізацыях вытворчага аб'яднання «Гроднаагароднінахарчпрам» яшчэ не адрамантаваныя шэсць сховішчаў для захоўвання бульбы і агародніны, звыш шасці тысяч кантэйнераў. У Гродзенскім гарплодаагароднінагандлі і лідскай аграгандлёвай фірме «Дзітва» на ходу далёка не ўсе электракары, паколькі адсутнічаюць акумулятарныя батарэі. А мы гаворым аб наданні прыярытэту пытанням захоўвання сельгаспрадукцыі...

А колькі здараецца недарэчнасцей пры яе продажы! Нядаўна, напрыклад, у Гродна з'явіліся памідоры па даволі боскай (каля дваццаці рублёў) цане. Праўда, якасць гэтай прадукцыі асаблівага задавальнення не выклікае. Амаль каля кожнага прадаўца стаяць ёмістасці, куды скідваюцца зусім ужо непрыдатныя да ўжывання памідоры. Вядома, што не дзень і не два чакалі яны сваёй рэалізацыі, але так і не дачакаліся. А між тым яшчэ пару тыдняў назад за кілаграм памідораў гандаль прасіў з пакупнікоў каля 80 рублёў, што, зразумела, па кішэні не кожнаму.

Альбо такія дзіўныя, мякка кажучы, рэчы. Як пераканаліся супрацоўнікі дзяржгандальінспекцыі, на дзень праверкі ў агароднінасховішчы лідскай аграгандлёвай фірмы «Дзітва» хапала і свежай капусты, і бульбы, і цыбулі зялёнай, і агуркоў, і кропу. Здавалася б, пакупнікі будуць задаволены. Аднак у той жа дзень кроп і свежая капуста адсутнічалі ў адным магазіне, бульба — у двух, цыбуля — у пяці з сямі правераных магазінаў. Акрамя таго, у шасці гандлёвых кропках не было цыбулі рэпчатай, у чатырох—шчаўя, у дзвюх — памідораў. Што датычыць такога «дэфіцыту», як пятрушка, дык ва ўсіх сямі магазінах ёю і не пахла.

Не лепшае становішча і ў Гродна. Супрацоўнікі дзяржгандальінспекцыі пабывалі ў дзевятнаццаці магазінах. Дык вось, цыбулі рэпчатай і зялёнай (на працягу ад аднаго да сямі дзён) не было адпаведна ў трох і дванаццаці магазінах, свежых агуркоў — у васьмі, кропу — у трох, пятрушкі — у чатырох і буракоў — у дзесяці магазінах. Асноўная прычына ў тым, што гаспадаркі, дзе вырошчваецца гэта агародніна, не забяспечылі яе своечасовую пастаўку. Ну, а кіраўнікоў гандлю зрывы дагавароў, відаць, асабліва не хвалююць. У пройгрышы ж, як заўсёды, аказваюцца пакупнікі, якія вымушаны псаваць нервы з-за «дробязей», якіх пры нармальнай арганізацыі справы проста не павінна быць.

Гэтыя прапісныя ісціны не разумеюць і ў Навагрудскім рознічна-аптовым плодаагароднінным прадпрыемстве. На прылаўку магазіна № 1 у дзень праверкі не было свежай капусты, часнаку, шчаўя, цыбулі, кропу, пятрушкі, сталовых буракоў. У магазіне № 2 у продажы адсутнічалі свежыя агуркі, капуста, сталовыя буракі, кроп, цыбуля. Прычым некаторая прадукцыя не завозілася сюды па два тыдні...

Але і тое, што пастаўляецца ў гандлёвыя кропкі з калгасаў і саўгасаў, а таксама баз, нярэдка не адпавядае самым элементарным патрабаванням. Усяго тут хапае — і нестандарту, і звычайнай гнілі. А ў выніку здараецца, што гэтыя адходы прапануюць пакупнікам па цэнах... стандартнай прадукцыі. З такімі фактамі дзяржгандальінспекцыя сутыкнулася ў 13 з 19 магазінаў абласнога цэнтра. Напрыклад, у магазіне № 13 (загадчыца Л. Рудкоўская) у перыяд з 6 мая па 12 чэрвеня па цэнах стандартных прадалі 723,5 кілаграма нестандартных агуркоў і 257,9 кілаграма адходаў, 76,7 кілаграма нестандартных памідораў. З 4 па 24 чэрвеня такім жа чынам тут рэалізавалі 592,7 кілаграма нестандартнай капусты і 334,3 кілаграма адходаў. Атрымліваецца, што пакупнікоў «абчысцілі» на 24.532 рублі. У магазіне № 12, якім кіруе М. Вашкевіч, таксама ўзялі на ўзбраенне такія ж метады, а ў выніку «наварылі» з пакупнікоў 11.655 рублёў.

Не ведаю, ці магчымы падобныя факты ў прыватызаваных гандлёвых кропках, але, думаецца, гонарам сваёй маркі тут усё ж даражылі б. Ва ўсякім разе, нядрэнна было б параўнаць, дзе справы пойдуць лепш і дзе пачнуць нарэшце паважаць пакупніка. Аднак аб падобнай канкурэнцыі па-ранейшаму даводзіцца толькі марыць.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

РОЗГАЛАС

БЕЛАРУСЬ РАЗБАГАЦЕЛА. НА 13.000 ДОЛАРАЎ І 150 ЛІТРАЎ

У час таможнага агляду ў дзевяці пасажыраў авіярэйса Мінск — Пекін было канфіскавана 13 тысяч долараў ЗША, не ўказаных у дэкларацыях. На жаль, такія правілы, і «пацярпеўшым», назавём іх так, ёсць ад чаго расстройвацца. А вось аб стане аднаго з пасажыраў рэйса Гянджа — Мінск наўрад ці ўдасца даведацца. Невядома, па якіх прычынах, але яго багаж застаўся незапатрабаваным. Дарэчы, у трох ёмістасцях супрацоўнікі міліцыі знайшлі 150 літраў вадкасці, што ўтрымлівала спірт. Можа, гэта гуманітарная дапамога?

Віктар ФЕДАРОВІЧ.
БелаПАН.

БЕЛАРУСКІЯ ПЕСНІ ЗРАБІЛІ ФУРОР У ФРАНЦЫІ

Народны ансамбль песні і танца «Сузор'е» брэсцкага будтрэста № 8 вярнуўся з міжнароднага фестывалю фальклорнага мастацтва ў Марцігу (Францыя).

У гэтым свяце фальклору разам з брэсцкімі самадзейнымі артыстамі прымалі ўдзел фальклорныя калектывы з Мексікі, Калумбіі, ЗША, Тайваня, Італіі, Румыніі, Фінляндыі, Ірландыі, Францыі і іншых краін свету.

Брастаўчане выступілі паспяхова: іх праграма «Беларусь — мая песня», якая складалася з вакальна-харэаграфічных кампазіцый, фальклорных замалёвак, спадабалася гледачам. Калектыў атрымаў запрашэнне на ўдзел у будучым годзе ў аналагічным фестывалі, які пройдзе ў французскім горадзе Экс-ан-Правансе.

Пасля фестывалю ў Марцігу ансамбль «Сузор'е» даў некалькі канцэртаў на курортах Міжземнага мора, а па шляху дамоў выступіў перад нашымі воінамі ў групе войск у Германіі.

У. МАКАРЭВІЧ.

«ПАЛЯВАННЕ» ПРАЦЯГВАЕЦЦА

Мы ўжо паведамлялі, што на Героя Савецкага Саюза Марыю Осіпаву было ўчынена разбойнае нападзенне. У рукі скупшчыкаў узнагарод на гэты раз трапіла сярод баявых медалёў і ордэнаў і Залатая Зорка Героя.

Чаму «Звязда» ў другі раз нагадвае пра гэтае рабаванне? Справа ў тым, што крыху раней на Лагойшчыне, у вёсцы Янушкавічы — на радзіме былой падпольшчыцы, быў абкрадзены музей. Ён знаходзіцца на тым самым месцы, дзе ў 1943 годзе была перададзена міна, на якой і падарваўся Кубэ. Але, як вы разумееце, не гэтая славутасць прыцягнула да сябе ўвагу «прадпрымальнікаў» новага мыслення. Прычына куды больш банальная: будынак не ахоўваўся, а медалі і ордэны, якія там захоўваліся, вельмі ж ужо прываблівалі паляўнічых за ўзнагародамі.

Застаецца спадзявацца, што зладзеяў знойдуць. Але той факт, што скупшчыкі ордэнаў і медалёў пакуль адчуваюць сябе спакойна, моцна, прымушае сумнявацца ў гэтым. Ці не час забараніць такі від гандлю, які нічога, акрамя маральнага ўрону, нам не дае?

76 МІЛЬЯРДАЎ — ВЁСЦЫ

Каля 60 мільярдаў рублёў выдзелена ў гэтым годзе Саветам Міністраў і Нацыянальным банкам Беларусі для крэдытавання аграпрамысловага комплексу. Больш чым двухмесячная засуха вялікім цяжарам легла на плечы вяскоўцаў. І таму цяпер вельмі важна правесці ўборачныя работы з найменшымі стратамі, як мага больш нарыхтаваць і перапрацаваць сельгаспрадукцыі. Менавіта на гэтыя мэты Белаграпрамбанку было дадаткова выдзелена яшчэ 16 мільярдаў рублёў.

— І ўсё ж крэдытных рэсурсаў яўна не хапае, — паведаміў карэспандэнту БЕЛІНФАРМА намеснік старшыні праўлення Белаграпрамбанка Аляксандр Застаўнюк. — Цяпер сітуацыю крыху палепшыла рашэнне Прэзідыума Вярхоўнага Савета і Савета Міністраў аб выдзяленні крэдытаў прадпрыемствам і арганізацыям для папаўнення абаротных сродкаў. Але праблема недахвату фінансаў застаецца. Таму не выключана, што хутка мы зноў будзем вымушаны звярнуцца па дапамогу да ўрада.

БЕЛІНФАРМ.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ

РАДЫЁ ПЕРАХВАТ

«БІ-БІ-СІ»

* Лорд Карынгтон адмовіўся ад пасады кіраўніка групы прадстаўнікоў ЕС па ўрэгуляванню канфлікту ў Югаславіі. Але ён будзе ўдзельнічаць у мірным вырашэнні гэтай праблемы. Адстаўка Карынгтона абумоўлена і тым, што ў яго ўзніклі спрэчкі і разыходжанні з генеральным сакратаром ААН Б. Галі.

* **У Сараева ў час артабстрэлу горада цяжка паранены асколкамі карэспандэнт тэлебачання Бі-бі-сі Марцін Бэл.**

* Учора ў час абмену ваеннапалоннымі абхазцы застрэлілі двух грузінскіх салдат. Гэта забойства падштурхнула грузінскі бок выставіць ультыматум: або абхазцы складваюць зброю, або будзе новае наступленне.

* **Генеральны пракурор Малдовы выступіў з заклікам вызваліць лідэраў апазіцыі ў Прыднястроўі, румынаў па паходжанню. Яны былі арыштаваны ў Цірасполі па абвінавачанню ў тэрорах. Пракурор лічыць гэты арышт незаконным.**

* Працягваецца падзенне курса долара адносна іншых цвёрдых валют, што ўжо выклікала моцны крызіс на буйных валютных біржах. Гэтае падзенне вельмі засмучае англічан, бо зніжаюцца прыбыткі англійскіх кампаній ад экспарту ў ЗША. А капіталаўкладанні Англіі там складаюць 56 мільярдаў фунтаў. Калі кошт фунта павышаецца на 10 цэнтаў, то англійскія прадпрымальнікі страчваюць мільярд фунтаў пры пераразліку долараў на сваю валюту.

«НЯМЕЦКАЯ ХВАЛЯ»

* **У Германіі ўрад і апазіцыя абвінавачваюць адзін аднаго ў інцыдэнце, які адбыўся ў горадзе Ростаку. Там экстрэмісты з крайне правых напалі на прыёмны пункт для бежанцаў. Моладзь падпаліла памяшканні. Паранена 65 паліцэйскіх. Міністр унутраных спраў федэральнага ўрада абвінаваціў апазіцыйную сацыял-дэмакратычную партыю ў тым, што яна не супрацоўнічала ў свой час з урадам у пытанні па абмежаванню эміграцыі ў краіну. Аднак сацыял-дэмакраты заявілі, што ўрад праявіў скандальную некампетэнтнасць.**

* Паводле даных французскай арганізацыі «Медыцына без граніц», 200 тысяч людзей пакінулі Кабул, а яшчэ 50 тысяч знаходзяцца ў вельмі цяжкім становішчы. Афганцы размясціліся ў часовых лагерах, ім катастрафічна не хапае прадуктаў харчавання і вады.

«ГОЛАС АМЕРЫКІ»

* **Ураган «Эндру» з хуткасцю ветру да 220 км у гадзіну абрушыўся на штат Луізіяна. Дзесяткі тысяч людзей загадзя пакінулі зону бедства. Ураган прывёў да гібелі ўжо 17 чалавек. Страты толькі ў Фларыдзе склалі 15 мільярдаў долараў. Гэта самы разбуральны ўраган у гісторыі ЗША.**

* У Бразіліі тысячы дэманстрантаў патрабуюць на мітынгах імпічменту пасля таго, як быў апублікаваны даклад кангрэса аб злоўжыванні прэзідэнта краіны. Яго абвінавачваюць у прысваенні мільёнаў долараў хабару, якія ён атрымліваў праз свайго памочніка, звязанага з уплывовымі групоўкамі.

* **Расійскі і кітайскі міністры абароны абмеркавалі шляхі далейшага супрацоўніцтва і далейшыя пастаўкі сучаснай зброі Пекіну.**

* На Украіне ў горадзе Роўна адбыліся крывавыя сутычкі паміж вернікамі за валоданне будынкам царквы.

РАДЫЁ «СВАБОДА»

* **У Абхазіі ўжо знаходзіцца некалькі соцень апалчэнцаў з Паўночнага Каўказа. Была спроба захапіць курортны горад Гагра, бо для Канфедэрацыі горскіх народаў ён мае выключнае значэнне. Здзейснілася яе пагроза тэрарыстычных актаў. Ноччу ў Тбілісі, у доме міністра абароны Кітавані, была ўзарвана бомба. На шчасце, ніхто не забіты. Грузіны заяўляюць, што ўсе, хто прыбыў у Абхазію, каб змагацца супраць іхніх войск, знойдуць там магілу.**

* У Кувейт працягваюць прыбываць амерыканскія салдаты. Яны будуць удзельнічаць у ваенных манеўрах, якія пачнуцца ў першых чыслах верасня.

* **З Пакістана ў Кабул прыязджае група лідэраў маджахедаў, якая паспрабуе наладзіць перагаворы ваюючых бакоў у Афганістане, што працягваюць атакаваць адзін аднаго.**

* Генсек ААН Б. Галі прапанаваў дыслацыраваць у Самалі 3,5 тысячы ваеннаслужачых ААН, якія будуць ахоўваць прадстаўнікоў гэтай арганізацыі і садзейнічаць спыненню вайны. Прыкладна 2 мільёнам самалійцаў пагражае смерць ад голаду.

* **У Кітаі чуюцца заклікі прыняць строгія меры да замежных інвестараў, якія ўхіляюцца ад уплаты падаткаў.**

● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ

КУРС ВАЛЮТ

НА ГЭТЫМ ТЫДНІ

	Банк «Лімімпекс» (Вільнюс)	Маскоўскі Міжрэгіянальны Камерцыйны банк	Фірма «Ахатс» (Рыга)	«Комплекс» (Мінск)
Долар ЗША	175—182	167— —	168—178	185—185
Марка ФРГ	119—124	110— —	111—120	119—119
Англійскі фунт	326—339	—	295—342	300—300

Курс долара, асноўнай «хадавой» валюты, па-ранейшаму застаецца вельмі высокім. Крыху ніжэйшы ён ва ўсходніх і паўднёвых рэгіёнах СНД: у Екацерынбургу за адзін «зялёны» даюць «усяго» 170 рублёў. столькі ж у Баку, Тбілісі, Ерэване. А найвышэйшы курс — на Украіне: у Кіеве, напрыклад, да 200 рублёў. Скачкападобны рост валютных каціровак выкліканы тут паведамленнем аб правядзенні ў гэтай краіне восенню грашовай рэформы і магчымым увядзеннем уласнай валюты. Па гэтай жа прычыне высокі курс валюты і ў Беларусі: назіраецца масавы адток яе ў суседнюю дзяржаву.

Па-ранейшаму стабільным застаецца ўзровень эстонскай кроны ў адносінах да долара. Скупка — 11.66, продаж — 12.59. Расшырэнне «вілкі» падказвае, што ў бліжэйшы час гэтая стабільнасць ужо не будзе адчувацца.

З РУК У РУКІ

За два апошнія гады адказнасць за правапарадак у Талачыне пераходзіла з рук у рукі. На змену ДНД прыйшлі рабочыя атрады. Апошнія змяніла патрульна-паставая служба. Але і яна, магчыма, спыніць у бліжэйшы час сваё існаванне па той простай прычыне, што яе няма каму фінансаваць. Большасць прамысловых прадпрыемстваў і арганізацый раёна стратныя і не ў стане кагосьці дадаткова ўтрымліваць. Гэта, вядома, не ўсяляе аптымізму ў жыхароў райцэнтра, якія разумеюць, што на гэты раз свой «парадак» могуць устанавіць тыя, хто зацікаўлены ў абвастрэнні крымінагеннай абстаноўкі.

Т. МАХТАДУЙ.

УВАГА: АЎТАРЭКЕТ!

Зыходзячы з аналізу злачынстваў, якія адбываюцца на аўтамабільнай магістралі Брэст — Масква, работнікі міліцыі ўпраўлення ўнутраных спраў Брэсцкага аблвыканкома сумесна з абласным КДБ зрабілі вывад, што гэты крымінагенны ўчастак лепш кантраляваць, чым потым шукаць злачынцаў па ўсёй тэрыторыі СНД. Пачаліся рэгулярныя рэйды па спыненню злачынных дзеянняў у адносінах да вадзіцеляў транзітнага транспарту і крадзяжоў перавозімага грузу. Амаль, у кожным раёне, па тэрыторыі якога праходзіць аўтамагістраль, дзейнічаюць рухомыя атрады міліцыі. Працуюць яны не толькі удзень, але і ноччу. Ужо затрымана некалькі груп вымагальнікаў. У адной з іх, якая дзейнічала каля вёскі Лясная, знойдзены гранаты, 2 радыёстанцыі, халодная зброя. Сумесна з КДБ затрыманы жыхары Смаленскай вобласці і Івацэвіцкага раёна, якія, забраўшыся ў кузаў замежнай аўтамашыны, хацелі абчысціць яе.

Віктар ПАТАПЕНКА.

І ЗЛАДЗЕІ ЛЮБЯЦЬ ЧЫТАЦЬ ГАЗЕТЫ. АЛЕ БЯСПЛАТНА

ОРША. Аказваецца, і кіёскі «Саюздруку» могуць прыносіць рабаўнікам значны прыбытак. Так, за апошні месяц у горадзе абрабавана 6 кіёскаў, агульныя страты ад чаго склалі каля 50 тысяч рублёў. Вось і прыходзіцца міліцыі шукаць спосабы лоўлі незвычайных зламыснікаў, а кіяскёрам — прыдумваць розныя «антырабаўнічыя» прылады ў сваіх гандлёвых кропках.

ПАЖАРЫ ПРАЦЯГВАЮЦЬ НАСТУПАЦЬ

СЛОНІМ **(М. Мініч).** З пачатку летняга перыяду на тэрыторыі Слонімскага раёна зарэгістравана больш за 50 пажараў на тарфяніках і ў лесе. Агонь бязлітасна знішчае дрэвы, хмызнякі, сельскагаспадарчыя культуры. У саўгасе «Слонімскі» згарэла, напрыклад, два гектары лесу. Сянькоўшчынскім і Альберцінскім ляснiцтвах, на тарфяніках малога прадпрыемства «Мох». Павялічылася колькасць пажараў у жылым сектары і на вытворчых аб'ектах. З пачатку года адбыліся 72 такія пажары. Страты ад іх склалі 300 тысяч рублёў. Не абышлося і без ахвяр. У агні загінулі два чалавекі.

ВЕСТКІ АДУСЮЛЬ

ЖЫВАЯ КАНТРАБАНДА

У Хабараўску выкрыта група кітайскіх грамадян, якія спрабавалі перакінуць праз Расію ў Еўропу жывы тавар: сваіх суайчыннікаў, што вырашылі нелегальна адправіцца на заробкі.

ФАРОС ЗДАЕЦЦА ЗА ВАЛЮТУ

Прэзідэнт Украіны Леанід Краўчук заявіў, што шыкоўная дача, на якой былы прэзідэнт былога СССР Міхаіл Гарбачоў перажываў дні так званага «путчу», будзе цяпер здавацца замежным грамадзянам для адпачынку за валюту. Па словах Краўчука, утрыманне ўсіх месц адпачынку былых партыйных і савецкіх «вярхоў» абыходзіцца Украіне ў 100 мільёнаў рублёў штогод.

МАО ЦЗЭДУН — БОГ?

Галандскі студэнт Альвін Сем'я, які праходзіў стажыроўку ў Пекінскім універсітэце, быў аштрафаваны на 200 юаней і высланы з краіны. Гэта здарылася пасля таго, як на адным з занятказ ён ад нечага рабіць прымаляваў вусы на партрэце Мао Цзэдуна ў падручніку па філасофіі. У час размовы з «кампетэнтнымі органамі» Альвіну паведамілі, што яму яшчэ пашанцавала, таму што «Мао ў Кітаі адыгрывае такую ж ролю, як Бог на Захадзе».

ГРОШЫ ПА-КАЗАНСКУ

У Казані на мясцовым матарабудаўнічым аб'яднанні пачалі выраблясь крэдытныя карткі, якія заменяць грошы ў заводскіх сталовых. На картку будзе нанесены код уладальніка, а з'едзеная сума будзе вылічвацца з зарплаты. Чаго не зробіш з-за дэфіцыту наяўных грошай?

КАРЭЛ ГОТ МЯНЯЕ ПРАФЕСІЮ

Вядомы чэшскі эстрадны спявак Карэл Гот, якога суайчыннікі назвалі «залатым горлам», вырашыў даказаць, што ў яго яшчэ і залатыя рукі. Нядаўна ў Празе з вялікім поспехам прайшла выстава 22-х яго карцін, намаляваных у стылі Сальвадора Далі.

СПРАВЫ КУРОРТНЫЯ

Вось колькі бяруць з чалавека сёння за пражыванне ў суткі ў некаторых гарадах: Алушта—50—100 рублёў; Геленджык — 20—75 рублёў; Дагамыс — 25—50; Еўпаторыя — 25—60, Есентукі — 30—40; Паланга — 30—40; Сочы — 30—70; Судак — 30—60; Юрмала — 30—50; Ялта — 100—150 рублёў.

«Двух сэрцаў адно рашэнне

ЦЯПЕР МОЖА КАШТАВАЦЬ ТАТАВАГА АЎТАМАБІЛЯ

Абавязковая развязка ўсіх «падпадушачных» раманаў, чые старонкі маюць загадкавае адценне, — вяселле. Галоўны герой уручае галоўнай гераіні заручальны пярсцёнак з жамчужынай «Каралева Афрыкі», а стотысячны натоўп у нямым здзіўленні разглядвае шлюбны ўбор нявесты, сатканы з воблакаў і павуціння. Аркестр іграе туш, ворагі пераможаны, на ўсім свеце пануе справядлівасць. І няхай у жыцці нашых дзяўчынак усё больш проста і сціпла, у праве на каралеўскі трон не адмоўлена нікому — вось і строчаць па начах машынкі, творачы з марлі і прасціны нешта чароўнае.

Дарэчы, мы забеглі наперад. Ужо калі пісаць пра вяселле, лепш успомніць аб прапанове і наступным знаёмстве «зацікаўленых бакоў». Менавіта гэтым сваяцкім плячам прыйдзецца вытрымаць нялёгкі святочны цяжар, пачынаючы з пакупкі кветачак на сукенку і канчаючы часам продажам аўтамабіля — інакш за гэтае задавальненне не разлічыцца.

Хоць гэтае задавальненне не такое ўжо і вялікае — пад марш хуценька прабегліся, ля Вечнага агню некалькі разоў «шчоўкнуліся», ды з ветрыкам у кафэ ці рэстаран — адзначаць. Раней, прынамсі, гэта было традыцыяй. Яшчэ мамы і таты памятаюць шчодры ўзмах бацькоўскай рукі: «...ды так, каб уся вёска (дом, вуліца. горад) на дзесяць (дваццаць, трыццаць і г. д.), гадоў запомніла!»

На жаль, нам цяпер стала больш складана — шматлікія рэформы і падаражанні з'елі ўсе адкладзеныя на «чорны дзень» рублі, ператварыўшы вяселле сапраўды ў чорнае — для кашалька — святкаванне. Але лепш узброіцца паперай, алоўкам і падлічыць, у колькі сёння абыходзіцца самая сярэдненькая «падзея».

Такім чынам, на першым часе закаханая пара траціць не шмат — за падачу заявы трэба заплаціць крыху менш сотні. Затое потым прыйдзецца прыцягнуць бацькоўскія капіталы. Пашыў «святая святых» — белай сукенкі — у атэлье «цягне» на тры з паловай тысячы. Можна абысціся і «малой крывёю», узяўшы ўбор напракат. У гэтым выпадку вы пазбавіцеся ўсяго тысячы — але за дзень. Затым спатрэбяцца белыя туфлі. Калі абавязкова будуць патрэбны такія, як у Золушкі, — шукайце яшчэ тры тысячы. Але можна купіць і што-небудзь прасцейшае, зменшыўшы затраты ў паўтара раза.

Цяпер пагаворым пра жаніха. Ён абыдзецца нам крыху танней — касцюм за тысячы тры, а туфлі няхай старыя лепш пачысціць — будуць як новыя.

Такім чынам, з адзеннем і абуткам разабраліся. Розныя дробязі накшталт аздаблення машын у разлік не бяром — сведкі паклапоцяцца. Нам бы яшчэ пярсцёнкі купіць, якія цяпер «не простае ўпрыгажэнне», а самая сапраўдная валюта. Зусім нядаўна адна мая знаёмая набыла сабе адзін за два з палавінай «кускі»—і нічога, задаволеная засталася.

Такім чынам, апрануць жаніха і нявесту абыдзецца прыкладна ў 14—15 тысяч. Але гэта калі сябры не дапамогуць: добрая сяброўка і сукенку дасць, і туфлі, і вяночак падорыць. А ўжо калі інтэрнат «сваю» замуж выдае — тут нават жаніха замяніць змогуць. Галоўныя расходы ўсё роўна наперадзе — адно таксі знішчыць паўгадавую стыпендыю. А вось у ЗАГСе маленькі «расслабончык»: дзяржаўная пошліна за рэгістрацыю шлюбу — смешна сказаць— 15 рублёў. За ўрачыстасць— музыку і слёзы бацькоў на дыване — 150, але гэта цяпер таксама не грошы. Нават відэакасета з першым «законным» пацалункам «цягне» ўсяго на паўтысячы. І фатографы, аказваецца, людзі — за першы адбітак 70 рублёў бяруць, за астатнія — па 24. Яны разумеюць, што вам яшчэ ў рэстаран ехаць, дзе за аднаго чалавека прыйдзецца выкласці ад 300 да 500 рублёў. А калі прыкінуць, што ў сярэднім на вяселле прыходзіць 50 запрошаных — аўтамабіль усё ж прыйдзецца прадаць.

Дарэчы, калі хопіць смеласці, можна адзначыць проста, па-хатняму — ва ўласнай кватэры. Хоць я з цяжкасцю ўяўляю, што будуць рабіць паўсотні людзей на трыццаці метрах. Памойму, калі, вядома, ваш жаніх не тэхаскі мільянер, вяселле можна адзначыць значна прасцей: ну іх, гэтыя белыя сукенкі і чорныя «Волгі»! Усё роўна больш за ўсё маладыя хочуць, каб іх хутчэй пакінулі адных...

Алена АНКУДА.
(БелаПАН).

«СВАІХ ЗЕМЛЯКОЎ-ВАЕННЫХ ПАКІДАЦЬ ЗАЛОЖНІКАМІ НЕЛЬГА»

ГУТАРКА З НАМЕСНІКАМ МІНІСТРА АБАРОНЫ РБ ГЕНЕРАЛ-ПАЛКОЎНІКАМ ПЯТРОМ ЧАУСАМ

— Пётр Рыгоравіч, вы толькі што вярнуліся з паездкі па Сярэдняй Азіі. Як там адчуваюць сябе ваеннаслужачыя беларусы?

— Не самым лепшым чынам. Больш таго, выбухова небяспечная абстаноўка, якая склалася ў гэтым рэгіёне, датычыць, вядома, і іх. І смяротная небяспека таксама.

У Туркменістане 1.165 салдат і сяржантаў—грамадзян РБ, ва Узбекістане —162, у Таджыкістане —536 плюс 27 афіцэраў плюс 20 матастралкоў. Усе вышэйпералічаныя ваеннаслужачыя — пагранічнікі. Менавіта таму ў нас узніклі вялікія цяжкасці на перагаворах з таджыкскім бокам. Калі беларусы-пагранічнікі паедуць цяпер дамоў, граніцы гэтай краіны стануць фактычна адкрытымі — не хопіць людзей нават для арганізацыі баявых пастоў. Да таго ж, Таджыкістан і «напірае» на тое, што няма ні аўтамабільнай, ні авіяцыйнай тэхнікі, ні паліва для эвакуацыі нашых хлопцаў. Ды і дарогі там цяпер вельмі небяспечныя.

Усё ж мы змаглі з сабой вывезці адтуль 132 чалавекі, яшчэ 200 у хуткім часе таксама прыбудуць на Радзіму.

— І ім знойдзецца месца ва Узброеных Сілах рэспублікі?

— Я думаю, што мы проста абавязаны ўладкаваць іх. Гэта ж нашы землякі, якія вяртаюцца на Радзіму і толькі ў ёй бачаць сваё выратаванне. Але павінен тут жа адзначыць, што агульнае імкненне завалодаць зброяй (АКМ «ідзе» за 100 тысяч рублёў) ахапіла і некаторых беларусаў у рэспубліках Сярэдняй Азіі. Некаторыя з іх знаходзяцца пад следствам. Так што работы хопіць і для нашай ваеннай пракуратуры.

— І што ж ім інкрымінуецца?

— Продаж і крадзеж зброі. Калі больш канкрэтна, то «нашы» прадавалі боепрыпасы да гранатамётаў, аўтаматы, была спроба крадзяжу аўтаматаў і гранат. Але, паўтаруся, такіх выпадкаў нямнога. Проста абстаноўка, напрыклад, у тым жа Таджыкістане сама правакуе на падобныя ўчынкі. У гэтай краіне дамоўленасць паміж урадам і апазіцыяй аб здачы зброі мірным насельніцтвам і ўзброенымі атрадамі не выконваецца.

І ўвогуле, сітуацыя развіваецца непрадказальна. Нам ніхто не захацеў паведаміць, ці ёсць загінуўшыя сярод ваеннаслужачых беларусаў. Падазраю, што такой інфармацыі ад таджыкскага боку мы не даб'ёмся і далей. Выйсце ў гэтай сітуацыі адно — тэрміновая эвакуацыя ваеннаслужачых беларусаў да восені гэтага года.

— Наколькі гэта рэальна?

— Узбекістан ужо пагадзіўся абмяняць салдат і сяржантаў узбекаў на салдат і сяржантаў беларусаў. Больш цяжка вырашаецца пытанне з Ашхабадам і Душанбе. Але яго проста неабходна вырашыць у самыя кароткія тэрміны нашаму Вярхоўнаму Савету, Галоўнаму ўпраўленню пагранвойск, грамадзянскай авіяцыі і Міністэрству абароны. Таму што недзе ў сярэдзіне кастрычніка ў высакагор'і, дзе ў асноўным знаходзяцца пагранічныя заставы сярэднеазіяцкіх рэспублік, выпадае снег. І ўсялякая сувязь з пагранічнікамі знікае аж да сярэдзіны мая. Вы ўяўляеце, што можа адбыцца з нашымі хлопцамі ў гэты час?

— Па некаторых звестках, не ўсе рэспублікі Сярэдняй Азіі ў стане забяспечыць ахову сваіх граніц, і таму яны збіраюцца звярнуцца за дапамогай да Расіі. Напэўна, шмат у вырашэнні праблемы вяртання нашых землякоў-ваенных на Радзіму залежыць ад расійскага боку?

— Сапраўды, з Расіяй трэба вырашаць гэтае пытанне таксама. Не пакідаць жа нашых людзей заложнікамі. Пэўныя захады ў Маскву ўжо зроблены. Я думаю, што тут асаблівых перашкод не ўзнікне.

— Ці звярталіся да вас, Пётр Рыгоравіч, у час вашай паездкі мірныя жыхары беларусы з просьбай аб дапамозе ў вяртанні на Радзіму?

— Былі такія звароты. Ім таксама цяпер вельмі нясоладка. Са свайго боку мы можам толькі паралельна садзейнічаць непасрэднай эвакуацыі гэтых людзей у Беларусь сіламі сваёй авіяцыі. Усім жа астатнім — пытаннямі ўладкавання, жылля, працы і г. д.— павінен займацца наш урад.

— Наколькі мне вядома, нядаўна вы былі і ў Бабруйску. Сумна вядомая бабруйская танкавая армія.

— Мэтай маёй паездкі былі не нейкія там крымінальныя моманты: злоўжыванне службовай уладай, крадзеж і продаж дзяржмаёмасці і г. д. Я цікавіўся ў першую чаргу, наколькі высокая баявая падрыхтоўка арміі, стан воінскай дысцыпліны. Пасля праведзеных сустрэч з людзьмі, а таксама афіцэрскага сходу ўпраўленне арміі разам з міністрам абароны прыйшлі да высновы, што абстаноўка ў арміі нездаровая, і яе ўпраўленне не здолела згуртаваць воінскі калектыў для выканання службовых абавязкаў.

— Канкрэтныя меры.

— Камандуючы арміяй генерал-лейтэнант С. Румянцаў будзе звольнены з радоў Узброеных Сіл рэспублікі, начальнік штаба генерал У. Крукаў паехаў служыць у расійскую армію, яго намеснік генерал А. Чарноў звольнены. Увогуле, ніхто з высокіх чыноў былога ўпраўлення ў новае камандаванне ўжо механізаванага корпуса не трапіць.

— А ці не адбудзецца так, што ў апошнім не знойдзецца месца і тым людзям, якія першымі загаварылі аб злоўжываннях службовай уладай у танкавай арміі?

— Гэта будзе вырашаць спецыяльная атэстацыйная камісія. Той, хто ўяўляе каштоўнасць для воінскай службы, будзе пакінуты.

— А не скажаце, колькі ўвогуле будзе пакінута ваеннаслужачых у радах узброеных Сіл да канца года?

— У Хельсінкі мы заявілі аб ста тысячах нашага новага войска. Цяпер магу сказаць, што яго будзе менш. Увогуле, гэта вельмі складаны і балючы працэс для нашых Узброеных Сіл. Шмат незадаволеных. Не хапае сродкаў.

— Вы маглі б іх мець, прадаючы ваенную тэхніку і зброю, як гэта робяць, напрыклад, Украіна і Расія.

— Уся справа ў законах. Трэба мець адпаведны прававы механізм, каб займацца продажам зброі. Мы ж пакуль пазбаўляемся ад старой тэхнікі. Але ўжо цяпер маглі б паставіць на сусветны рынак танкі. баявыя машыны пяхоты, артылерыйскія сістэмы, абсталяванне для ваеннай тэхнікі, боепрыпасы. Можам прадаваць і самалёты, але да іх трэба абавязкова запчасткі і забеспячэнне гарантыйнага тэрміну абслугоўвання. Заводаў жа па выпуску і рамонту самалётаў у Беларусі няма. Але, я думаю, і гэтае пытанне вырашыцца. Час безуладдзя ўжо, здаецца, мінуў. Пара прымаць канкрэтныя рашэнні.

— Да іх можна аднесці і прыняцце беларускім войскам сваёй прысягі Але тыя ж Расія і Украіна ўжо пачалі гэты працэс. Мы расцягнулі яго яшчэ на некалькі месяцаў.

— Гэта прапанова Міністэрства абароны — да новага года прывесці войскі да сваёй прысягі. Вярхоўны ж Савет на чарговай сесіі можа скараціць гэты тэрмін.

Мая асабістая думка — трэба даць магчымасць чалавеку вызначыцца. Я ведаю, што некаторыя, нават военачальнікі высокага рангу (камандзіры часцей, злучэнняў і г. д.) у сур'ёзным роздуме. Для афіцэра прыняць прысягу — ледзь не самая галоўная падзея жыцця. Таму кавалерыйскім наскокам тут дзейнічаць нельга.

Гутарыў
Аляксандр КОКТЫШ.

СЦЯПАН БАНДЭРА ЖЭНІЦЦА

Пасля правакацыі ў лістападзе 1990 года супраць лідэра апазіцыі Украіны Сцяпана Хмары каля парламента стаяў камуністычны пікет, сярод плакатаў якога быў і такі — «Бандэра і Хмара — два боты пара!». Камуністы, як аказалася, трапілі ў цэль: у пачатку верасня гэтага года ў Храме Святога Юра ў Львове адбудзецца шлюб Сцяпана Андрэевіча Бандэры (унука Сцяпана Бандэры), студэнта Таронцкага ўніверсітэта (Канада), і Саламеі Сцяпанаўны Хмары (дачкі Сцяпана Хмары). Жыць маладыя будуць у Кіеве.

Інтэлект — на карысць Беларусі

Інтэлект — багацце нацыі. З гэтай думкай цяжка спрачацца, асабліва калі бачыш дасягненні тых краін, якія зрабілі стаўку менавіта на розумы сваіх грамадзян. Ды і Беларусь прайшла вялікі шлях ад былой ускраіны Расійскай імперыі да дзяржавы з вялікім эканамічным і навуковым патэнцыялам дзякуючы найперш розуму і працы сваіх сыноў і дачок. Але сёння склалася прыкрае становішча: нізкая аплата, пагроза скарачэння—усё гэта вельмі неспрыяльна адбіваецца на становішчы нашай інтэлектуальнай эліты. Час зараз цяжкі, дапамогі чакаць не прыходзіцца. Таму для абароны людзей інтэлектуальнай працы і быў створаны рух «Інтэлектуальны рэсурс Беларусі». Наш карэспандэнт сустрэўся і задаў некалькі пытанняў намесніку старшыні прэзідыума Рады каардынатараў руху «ІРБ» сп. Уладзіміру ТРАЦЦЯКОВУ.

— Уладзімір Мікалаевіч, калі прыйшла думка аб стварэнні арганізацыі такога роду? Якія яе галоўныя мэты і задачы?

— 22 чэрвеня 1992 года адбылася ўстаноўчая канферэнцыя руху «Інтэлектуальны рэсурс Беларусі». Было нас 17 чалавек, перш за ўсё навуковых работнікаў і прадпрымальнікаў «новай хвалі», якія выйшлі з навуковага асяроддзя.

Што падштурхнула да стварэння такой арганізацыі? Справа ў тым, што зараз цяжкі час, для ўсіх, але для людзей, якія жывуць са свайго інтэлекту, ён яшчэ цяжэйшы. Калі рабочы не надта высокай кваліфікацыі можа зарабіць некалькі тысяч, то доктар навук атрымлівае на ўзроўні мінімальнай зарплаты. Каб не быць галаслоўным, прывяду прыклад. Адна са спачуваючых нашаму руху — Зінаіда Якаўлеўна Мажэйка, шырока вядомая ў навуковых колах як даследчык беларускага фальклору. Яе работы атрымалі міжнароднае прызнанне. Нядаўна яна атрымала ліст, у якім гаворыцца, што яна трапіла ў спіс 2.000 найбольш вядомых жанчын свету, якія дабіліся поспеху ў сваёй справе і прызнання сваіх заслуг. У гэтым спаборніцтве Зінаіда Якаўлеўна апярэдзіла дзесяткі тысяч прэтэндэнтак. А ў сваім родным інстытуце яна атрымлівае палавінную стаўку, ды і тую плануецца скараціць. Вось такая прыніжанасць інтэлекту і ёсць галоўная праблема сёння. І каб яе зняць, мы і вырашылі аб'яднаць свае намаганні. Як гаворыць прымаўка: «Май лоб як браму, але кемлівей грамады не будзеш».

— Значыць, ваша мэта — выправіць гэтае прыкрае становішча?

— Не толькі. Як грамадская арганізацыя мы маем права заканадаўчай ініцыятывы і гатовы выкарыстаць яго. Мы хацелі б прапанаваць Вярхоўнаму Савету праект Праграмы аб новай інтэлектуальнай палітыцы ў Рэспубліцы Беларусь. Такая праграма павінна быць прынята і здзейснена на дзяржаўным узроўні.

Беларусь—адна з нямногіх рэспублік былога СССР, дзе няма Дома навукоўца. Таму адным з нашых першых крокаў будзе арганізацыя Палаца інтэлекту, які быў бы цэнтрам дзейнасці ў розных напрамках сучаснай навукі і культуры. Там маглі б дзейнічаць навукова-даследчыя лабараторыі, банк ідэй і патрэбнасцей, базы даных аб нашых навукоўцах, іх праектах, дзелавых прапановах.

Але гэта ў будучым, а пакуль мы хацелі б рэальна дапамагчы нашым калегам. Якім чынам? Мы збіраемся стварыць дастаткова шырокі камерцыйны «пояс» з прадпрыемстваў, прадукцыя якіх будзе, у асноўным, навукаваёмістай. Гэта дазволіць стварыць новыя рабочыя месцы, ліквідаваць беспрацоўе і пагрозу страты нашага навуковага патэнцыялу.

— Як рух «ІРБ» ставіцца да эміграцыі навукоўцаў з Беларусі?

— У эміграцыі ёсць і карысныя, і адмоўныя бакі. Калі чалавек атрымлівае прапанову папрацаваць за мяжой на кароткі тэрмін — гэта выдатна і для яго, і для дзяржавы, бо там ён зможа павысіць свой навуковы ўзровень, пазнаёміцца са сваімі калегамі, з новымі навуковымі работамі ў сваёй галіне. Іншы выпадак, калі навуковец ад'язджае назаўсёды. Гэта вялікая страта для краіны, і гэтага трэба пазбягаць, прымаць усе меры, каб захаваць добрыя ўмовы для працы менавіта тут, дома.

— Якой вы бачыце сваю арганізацыю ў будучым?

— Наша дзейнасць разлічана на вялікі тэрмін. Нам хацелася б стварыць новую тэхнасацыяльную структуру, якая дазволіла б людзям працаваць па-новаму. Мы не ставім перад сабой ніякіх палітычных задач, але імкнёмся выкарыстаць усе свае правы і магчымасці, каб здзейсніць асноўную мэту: павысіць ролю інтэлекту ў нашым грамадстве.

— Дзякуй за размову.

Кантактны тэлефон руху «ІРБ» 36-32-46.

Юрась ДРАЗДОЎ.

РАСЛІНЫ І ЗДАРОЎЕ

НАРОДНЫЯ НАЗВЫ: мятка, шанта дзікая, вінная шышка.

На Беларусі расце паўсюдна на вільготных глебах, у лясах, на лугах, палянах, сярод хмызнякоў, у поймах рэк, каля вадаёмаў.

Шматгадовая травяністая расліна вышынёй да 70 см. Сцяблы прамыя, ці прыўзнятыя, галіністыя, апушаныя.

Лісце чаранковае, падоўжна-яйцападобнае, краі вostразубчатыя, зверху цёмна-зялёнае, знізу святлейшае, густаапушанае.

Цвіце ўсё лета, з чэрвеня па верасень. Кветкі дробныя, ружова-ліловыя, ствараюць у пазухах верхняга лісця шарападобныя густыя кальчакі.

Плады — 4 эліптычныя арэшкі, якія размяшчаюцца ў чашачцы, паспяваюць у ліпені — верасні.

Мята палявая

У траве змяшчаюцца трытэрпены, флаваноіды, карацін, дубільныя рэчывы, арганічныя кіслоты, шмат эфірнага алею.

У ГАСПАДАРЦЫ

эфірны алей выкарыстоўваюць у парфумнай прамысловасці для надання паху зубным пастам, парашкам, эсенцыям, эліксірам, туалетнай вадзе і да т п.

ПРЫ ХАРЧАВАННІ

выкарыстоўваюць лісце і кветкі мяты. Яны надаюць ежы прыемны водар, асвяжальны смак. У якасці прыправы іх дабаўляюць у салаты, першыя і другія стравы.

Мяту выкарыстоўваюць у хлебабулачнай, кандытарскай вытворчасці, пры вырабе напіткаў, квасу, кампотаў, кактэйляў і г. д. Мята засцерагае малако ад хуткага скісання.

САЛАТА З КАЎБАСЫ І СЫРУ З МЯТАЙ. Каўбасу парэзаць дробнымі кубікамі, сыр саломкай, памідоры, агуркі долькамі. Дно салатніцы выкласці лісцем салаты, зверху слаямі ўкласці падрыхтаваныя прадукты, перамешваючы іх са здробненым лісцем мяты. Запраўціць маянэзам ці смятанай.

100 г каўбасы, 100 г сыру, 100 г салаты, 150 г агуркоў, 150 г памідораў, 30 г мяты, 100 г маянэзу (ці смятаны).

СУП ВЕГЕТАРЫЯНСКІ З МЯТАЙ. Агародніну адварыць у вадзе, дабавіць лісце мяты, пасаліць, праварыць на слабым агні яшчэ 2—3 хвіліны. Запраўціць маслам, смятанай, зяленівам кропу і пятрушкі.

50 г бульбы, 50 г капусты, 30 г памідораў, 40 г морквы, 15 г карэння пятрушкі, 20 г зялёнага гарошку кансерваванага, 500 мл вады, 25 г смятаны, 10 г масла, 10—15 г лісця мяты, соль, 20 г зяленіва кропу і пятрушкі.

КАМПОТ СА СВЕЖАЙ САДАВІНЫ З МЯТАЙ. Яблыкі, грушы, слівы парэзаць долькамі, зварыць да гатовасці. У канцы прыгатавання дабавіць цукар і мяту.

500 мл вады, 250 г свежай садавіны, цукар, лісце мяты па смаку.

ЯБЛЫЧНА-МАРКОЎНЫ НАПІТАК З МЯТАЙ. Парэзаныя яблыкі пакласці ў кіпень, дабавіць галінкі ці лісце мяты, настойваць 1,5—2 гадзіны ў закрытым посудзе, уліць маркоўны сок, усыпаць цукар.

200 г яблыкаў, 100 мл маркоўнага соку, 500 мл вады, цукар, мята па смаку.

КАКТЭЙЛЬ ЯГАДНЫ З МЯТАЙ. Ягадны сіроп развесці ахаладжанай гатаванай вадой, дабавіць марожанае, узбіць. У шклянку апусціць галінку мяты.

25 г сіропу, 100 мл вады, 100 г марожанага, 3 г мяты.

У НАРОДНАЙ МЕДЫЦЫНЕ выкарыстоўваюць лісце мяты. Яно аказвае супакойвальнае, болесуцішальнае, супрацьзапаленчае дзеянне, паляпшае апетыт, сакрэцыю страўвальных залозаў, спыняе млоснасць, ваніты.

З лісця мяты атрымліваюць эфірны алей, які складаецца ў асноўным з ментолу. Апошні рэфлекторна расшырае сасуды мозгу, сэрца, лёгкіх. Пры вонкавым выкарыстанні ментолу паніжаецца адчувальнасць нервовых канцавін, звужаюцца перыферычныя сасуды, змяншаецца боль.

Ментолавае (мятнае) масла выкарыстоўваюць вонкава пры сутаргах мышцаў, болі ў суставах, свербе скуры, неўралгіях, зубным болі, бранхітах (для інгаляцый). Масла ўваходзіць у састаў мятных кропель, ментол — у састаў валідолу, кропель Зяленіна, валакардзіну, мазяў, свячэй.

НАСТОЙ ТРАВЫ МЯТЫ. 10 г травы настойваць у 200 мл кіпеню 1 гадзіну, працадзіць. Піць па 1 сталовай лыжцы 3—5 разоў на дзень пры гастрытах, спазмах страўніка, кішэчніка, успушванні жывата, паносах, як адхарквальны і патагонны сродак пры прастудзе, кашлі, пры захворваннях сэрца, нервовых расстройствах.

АДВАР З МЯТЫ. 50 г мяты варыць у 8 л вады 10—15 хвілін, настойваць 30 хвілін. Выкарыстоўваць для ваннаў пры рахіце, залатусе, болі ў суставах.

ПАРАШОК З МЯТЫ. Высушанае лісце мяты здрабніць. Прымаць па 1/2 чайнай лыжкі 1—2 разы на дзень пры млоснасці, ванітах, спастычных болях у жываце.

Свежае лісце прыкладваюць да ран і болек.

Лісце мяты ўваходзіць у састаў страўнікавых, жаўцягонных, ветрагонных, адхарквальных, патагонных збораў.

Супрацьпаказанні: павышаная адчувальнасць да мяты.

НАРЫХТОЎВАЮЦЬ

лісце мяты ў пачатку ці ў час цвіцення, калі большая палова кветак знаходзіцца ў фазе бутанізацыі. У гэты час эфірны алей збіраецца ў найбольшай колькасці. У далейшым, калі рост лісця спыняецца, узмацняецца выпарэнне эфірнага алею, колькасць яго змяншаецца.

У свежым лісці ментолу больш, але алею менш, чым у высушаным.

Высушаная сыравіна светла- ці цёмна-зялёнага колеру, знізу знаходзяцца бліскучыя залозкі, дзе ўтрымліваецца эфірны алей. Сушаць на паветры.

Тэрмін захоўвання — 2 гады.

Ніна АЛЯКСЕЙЧЫК,
Валер САНЬКО.

Прывітанне!

Спадзяёмся, што вы нас добра бачыце і чуеце, што ў вас нармальны пульс і крывяны ціск, што не стаміла бяссонніца і не хвалююць болі ў баку. Збярыце ўсе лепшыя сілы свайго арганізма і накіруйце іх на падтрымку ўзрушанай за апошні час свядомасці. Таму што сённяшняе знаёмства некага можа выбіць з каляіны.

Але не турбуйцеся: калі гэтая асоба выклікала ў вас абурэнне, то можаце быць упэўнены, што вы — нармальны чалавек (наколькі крытэрыі «нармальнасці» выпрацаваны ў нашым грамадстве). Калі вы паспрабуеце абстрагавацца ад канкрэтнай фігуры дзівака і ўспрымеце яго ідэі, то вы не зусім страчаны для жыцця чалавек.

Мастак па імені Вася

Юнаку, які абдумвае жыццё і вырашае, з каго рабіць яго... Памятаеце, што раней, параіў бы моладзі. У. Маякоўскі: «Рабі жыццё з таварыша Леніна». Цікава, каму б прыйшло ў галаву зараз сапраўды выкарыстаць гэтую параду? Цяпер маладыя мараць аб дастатку і наўрад ці адмовяцца ад яго дзеля лепшай долі волжскіх бурлакоў. У снах яны бачаць сябе «зоркамі» кіно або эстрады і імкнуцца быць падобнымі да сваіх куміраў.

Але ёсць чалавек, якога звязала з дзядулем Леніным галоўнае — ідэя, дзякуючы якой ён стаў падобны на самога сябе. А для некаторых — кумірам. Знаёмцеся.

Нарадзіўся ён у 1970 годзе ў горадзе-героі Мінску. У 77-м скончыў падрыхтоўчую групу ў дзіцячым садзе, восем гадоў правучыўся ў школе. Але тут здарылася тое, што зрабіла прыкладнага хлопчыка Васілём Шугалеем — ён стаў сапраўдным бандытам. «Быў урэлам (хлопцы, у якіх было цяжкае дзяцінства — **аўт.**) паганым, хадзіў па вуліцы з урэламі паганымі. Але аднойчы вырашыў, што хопіць гэтай радасці і ўступіў у канфрантацыю з урэламі».

Другі этап Васевай біяграфіі: ён стаў спекулянтам. Гандляваў манетамі, сярэбранымі і залатымі відэльцамі і лыжкамі, рознымі ўпрыгажэннямі для магазіна «Філатэліст». Зарабляў багата грошай. У Васі дома нават цяпер ляжыць куртка, якую ён набыў тады.

Але у восьмым класе Васіль узяўся за розум і скончыў год з чатырма чацвёркамі, астатнія — пяцёркі. І вырашыў пайсці ў мараходку, каб вывучыцца на матарыста-рулявога. Па дарозе, аднак, высветлілася, што ёсць у Ленінградзе мараходнае вучылішча, дзе набіраюць радыстаў. «Бог з імі, з матарыстамі-рулявымі, — вырашыў Вася,— буду радыстам». Але, калі блізіўся да заканчэння другі год вучобы, нечакана выгналі з мараходкі Васевага сябра. Шугалей вельмі пакрыўдзіўся і таксама пакінуў сцены вучылішча.

Вярнуўся дамоў, працаваў мастаком у магазіне. Ціха-ліха скончыў вячэрнюю школу, нават без троек, таму што Вася там быў выдатны хлопец. Працаваў дворнікам. А потым стаў тусавацца. Спачатку хіпаном. А за адно лета перакваліфікаваўся ў панкі.

— Аднойчы па тэлевізары ўбачыў Гаркушу з гурта «Аўкцыён»,— распавядае Васіль.— Гэта быў той самы момант, калі я зразумеў, што пара.

Ужо калі Вася выходзіў на трасу, ён прыдумаў свае першыя тры акорды. Пасля гэта стала песняй аб Валянціне, якая зараз мала вядомая, як і многія іншыя сачыненні Шугалея.

Першы Васеў канцэрт адбыўся ў Кіеве. Да таго часу ў яго ўжо было песень 5—6. Аднойчы ён ішоў па вуліцы і ўбачыў людзей, якія прадавалі афішу Ягора Летава і групы «Грамадзянская абарона».

— Я наехаў ім на вушы, і яны запрасілі выступіць разам з імі,—гаворыць Васіль. — Мой знаёмы хлопец Мук умеў іграць на трубе, але трубы не было, таму ён проста мыкаў у мікрафон. Быў Слава Зуеў, ён не вельмі ўмеў, але любіў іграць на барабанах. Я не вельмі ўмеў, але любіў іграць на гітары. І мы ўтрох заляпілі канцэрт. Крытыка разнесла нас, але масы прынялі наша з'яўленне вельмі цёпла.

Трэба дадаць, што музычныя здольнасці Вася развіваў у музычным вучылішчы, дзе займаўся па класу вакалу. Там высветлілася, што ў Васі бас. На гэты час ён паспеў выпусціць сольны альбом у Маскве пад назвай «Ачышчэнне зубоў», выступіў на некалькіх фестывалях. Запісаў Васіль Шугалей яшчэ адзін альбом у

АКАДЭМІЯ ДЗІЎНЫХ НАВУК

Мінску са сваёй групай «Ы-Ы-Ы», які называўся «Толькі для дзяўчынак». А далей канцэртная дзейнасць спынілася, адміністратары залаў адмаўлялі Васілю ў памяшканнях. Яны такія — не вельмі разумеюць у мастацтве, у музыцы. Але, здаецца, добра зразумелі сэнс слоў гэтых песень, слоў, якімі з ахвотай карыстаецца вуліца, і вырашылі заляпіць вушы сабе і іншым. Але Вася не разгубіўся і пачаў маляваць карцінкі. Яго дзейнасць у якасці мастака зараз працягваецца ў галерэі «Віта нова». Так пачаўся новы этап у жыцці В. Шугалея. Але пра яго лепш раскажа мастацкі кіраўнік галерэі Мікалай Халезін.

— Галерэя «Віта нова» аднеслася да Васі душэўна. Я вырашыў узяць яго на працу разам з яго юнацкім максімалізмам. Далі яму аклад, які расце з кожным месяцам, каб атрымаўся добры спецыяліст. Па меры таго, як юнацкі максімалізм праходзіць, яго заработная плата павышаецца. І яшчэ, яна залежыць ад таго, як Васіль сябе даглядае: ці з'яўляецца ён на рабоце акуратны, паголены, прычэсаны.

Пры непасрэдным Васевым удзеле ў галерэі ўжо створаны некаторыя праекты, водгукі на якія былі вельмі неардынарнымі. Дзейнасць гэтай галерэі зараз накіравана на тое, каб узрываць «культурнае балота» Беларусі нейкімі рэвалюцыйнымі праектамі, якія б не пакінулі раўнадушнымі ні левых, ні правых, ні верхніх, ні ніжніх.

У музыцы Вася ўжо спрабаваў здзейсніць гэтую ідэю.

— Якімі былі беларускі рок-н-рол і ўсялякая альтэрнатыўная музыка? — разважае Васіль Шугалей.— Існавала нейкая колькасць груп, многа металічных, якія былі ў андэграўндзе — «Уліс», «Мроя» і яшчэ «Чырвоныя зоркі», «Сем герц». Тады гэта былі людзі, якія супрацьпастаўлялі сябе грамадству. Але калі стала з'яўляцца нешта іншае, то тое, што было, пачало ставіцца да іх у якасці дыктатара і стрымліваць далейшае развіццё. Я, каб звярнуць на сябе ўвагу, пачаў пісаць і спяваць свае песні на народнай фальклорнай мове, інакш кажучы, мацернай, што было добра ацэнена пэўнай масай людзей. Гэта быў сапраўдны выбух. Нават Арцём Троіцкі звярнуў увагу на нашу дзейнасць. Але тады я яшчэ не думаў аб рэвалюцыйнасці жыцця і рабіў усё несвядома. Зараз я ўжо гэта ўсвядоміў.

— ...І больш не спяваеш сваіх песень?

— Не, проста праз нейкі час з'явіліся іншыя, якія спрабавалі спяваць таксама. Але я ўжо зразумеў, што хопіць усяго гэтага, і пачаў займацца іншымі відамі мастацтва. А яны пайшлі маім шляхам, але што рабіць, калі такі ў іх лёс: рабіць тое, што ўжо калісьці зроблена.

— Адна справа быць першым, іншая — капіраваць,— працягвае гаворку Мікалай Халезін.— Мацяршчына на сцэне — гэта яшчэ не выбух. Мацярыцца трэба аб чым-небудзь і трэба ведаць, для чаго. Увогуле хочацца ветліва запрасіць народ, каб пачалі ўзрываць становішча — у эканоміцы, палітыцы, мастацтве, каб не стаяць на адным месцы, каб было жыць цікавей.

Што ні кажы, трэба ведаць, дзе выбух будзе больш гучны. Сваю музычную дзейнасць Вася працягвае ў іншым выглядзе. Зараз ён займаецца беларускім фальклорам і са сваім калектывам «Базількі» збіраецца выканаць песні на вершы міліцыянера-мастака, паэта Сяргея Давыдовіча, народнага дэпутата Рэспублікі Беларусь.

— Думаю, што наступным ходам беларускіх авангардных груп будзе лінія фальклорных песень,— дадае Мікалай.—Шугалей, тады будзе рабіць нешта іншае, магчыма, выпілоўваць лобзікам.

Увогуле Вася не цураецца любой ролі для сябе і лічыць, што лепш вышываць крыжыкам і рабіць гэта добра, чым рабіць нешта дрэнна. Але, здаецца, пакуль што ёсць у нашым жыцці зоны, куды не ступала нага Шугалея.

У Васі ёсць пажаданне: юнакам, якія абдумваюць жыццё, — не рабіце яго з Шугалея, жывіце сваім розумам. Тады, магчыма, і вы станеце ў нечым першымі.

Ларыса ЦІМОШЫК.

РЭПАРТАЖ СА ЗДЫМАЧНАЙ ПЛЯЦОЎКІ

Што мацней за бяду?

РЭЖЫСЁР НІКІФАРАЎ ЗДЫМАЕ НОВУЮ КАРЦІНУ

На процілеглым беразе ўсталёўвалі дэкарацыі і ўпрыгожвалі іх зялёнымі галінкамі, каб схаваць комін і вугал жылога дома, што віднеўся на гарызонце і «не ўпісваўся» ў мізансцэну. У кадр павінен быў увайсці толькі стары млын, дзе і знаходзіўся (па сцэнарыю) самагонны завод Міколы Адамавіча. Хлапчукі-памочнікі спускалі на ваду лодку.

— Цеча ў трох месцах.

— А раптам яе не змогуць адрамантаваць і прыйдзецца шукаць іншую? — захвалявалася я.

Ішлі здымкі фільма «І прабіў час (Душа мая Марыя)». Кінасцэнарый напісаны Яўгенам Таганавым і Вячаславам Нікіфаравым па матывах аповесці Д. Міхлеева «Мікола-ўгоднік». Тэма новай мастацкай стужкі — чарнобыльская катастрофа. Але рэжысёр Вячаслаў Нікіфараў не збіраецца на свой манер пужаць гледачоў маштабамі бяды або спрабаваць «палажыць пад язык таблетку». Ён па праву лічыць, што гэта задача ў першую чаргу публіцыстыкі, а не мастацтва. Сюжэт яго будучай карціны нетрадыцыйны. На ўсім яе працягу стары Мікола сустракаецца са сваёй душой — Марыяй. Ён часта размаўляе з ёю, раіцца, кліча на дапамогу, калі аказваецца перад выбарам. Жанчына паказваецца аднаму Адамавічу. Яна чамусьці рашыла выратаваць менавіта яго. «З глузду з'ехаў стары», — думаюць усе, каму даводзіцца бачыць Міколу ў час яго спатканняў з Марыяй. Раскрыць праз вобраз галоўнага героя і драму асабістую, і драму ўсенародную — такая задума аўтараў фільма.

Некранутая прыгажосць выбранага для здымак берага рэчкі Котры ў вёсцы Агароднікі, што пад Гародняй, адпрэчвала непрыемныя асацыяцыі. Жывапісная мясціна, кашлатыя дрэвы, густыя зараснікі, пакаты бераг, сапраўдны млын, ціхая роўнядзь вады. Усё гэта пасля горада здавалася нерэальным, фантастычным і хутчэй настройвала на «курортныя» думкі, чым на рабочы лад. Раптам у адным месцы пачаў падымацца дым, у другім... На мост выскачыў чалавек.

— Слава, правей! Там ужо развеялася, — закрычаў яму рэжысёр.

Я ледзь паспела адскочыць убок. Міма пранёсся опер-тэхнік з дымавымі шашкамі, пакідаючы за сабой завесу едкага дыму. Недзе застукалі сякеры. І калі дым пачаў рассейвацца, на правым беразе «вырасла» яшчэ некалькі дрэў, а ад рэчкі падымаўся густы «ранішні туман».

Непадалёку, на лаўцы, я заўважыла Уладзіміра Самойлава. Зашмальцаваныя штаны, цяжкія кірзавыя боты, рукавы кашулі закасаныя па локаць, шапка нізка насунута на лоб. Ні даць ні ўзяць — Мікола! — адзначыла сама сабе.

— Увага, пачынаюцца здымкі!

Гэтыя словы адразу парушылі ціхі лад вясковага жыцця.

— Хлопцы, сцеражыце дарогу і нікога не пускайце. Заверніце назад вунь тую жанчыну. Шаноўная, чаго сталі? — крычаў мегафон.

— А адкуль тут куры? Чые гэта куры? — зноў здзівіўся мегафон.

Бабулька, якая цікавала за здымкамі з-за дрэва, кінулася праганяць сваіх нясушак.

Нарэшце ўсё ўтаймавалася. Кінакамера выхапіла частку зараснікаў. Мікола павольна выходзіць на сцежку, абапіраючыся на мапед. Яго даганяе Пірат.

— Пірат, да мяне.

Але той не звяртае на свайго новага гаспадара ўвагі. Імчыць да рэжысёра: ён жа таксама яму сябар. А бачацца яны сёння ўпершыню.

Зноў няўдача. Сапсавалі плёнку.

У наступным кадры Мікола прачынаецца пасля белай гарачкі. З жахам аглядае барты лодкі. Яны нагадваюць яму сценкі дамавіны.

— Пірат! — у роспачы кліча стары, каб упэўніцца, што ён яшчэ жывы. Мікола па сцэнарыю ачухаўся пасля запою. А вось артысту Самойлаву два дні назад прыйшлося выклікаць «хуткую дапамогу». Па задуме рэжысёра, з дапамогаю хімікатаў напускалі поўную рэчку белай пены, каб зняць фантасмагорыю. Атрымалася цудоўна, бы ў заваражаным царстве. Толькі Уладзімір Самойлаў, імітуючы падпітага Адамавіча, страціў прытомнасць.

Магчыма, іншы раз Уладзімір Якаўлевіч пажартаваў бы з гэтага здарэння. Але цяпер, пасля рабочага дня, стаміўся.

— Вобраз Міколы адразу зацікавіў мяне. Ён мне блізкі. Апошнім часам я пачынаю задумвацца аб смерці — узрост такі. Я калісьці на вайне, гэтак, як і мой герой, стаяў перад выбарам: урач цвёрда заявіў аб неабходнасці ампутаваць мне нагу. Як жыць далей пасля аперацыі, я не ўяўляў. І таму адмовіўся ад жыцця калекі. Дзякуючы настойлівасці і ўпартасці нагу мне пакінулі.

Акцёр Ул. Самойлаў і рэжысёр В. Нікіфараў разумеюць адзін аднаго. Іх думкі ў нечым сугучныя. Ды і не дзіва. Пара ўжо спрацавацца. Разам яны знялі нямала фільмаў, дзе галоўны герой — чалавек мужны і прынцыповы, духоўна багаты. Новая работа павінна быць пэўным вынікам іх сумеснай творчасці. Герой фільма зноў вельмі своеасаблівы, з шырокай натурай. Можа таму, што ён стаіць перад выбарам: жыць на чужыне ці памерці ў роднай хаце, якая засталася ў зоне аварыі.

— Чалавек у экстрэмальнай сітуацыі можа выжыць толькі дзякуючы ўнутранаму духоўнаму свету. Што мацней за смерць? Душа? Мы спрабуем высветліць, што адбываецца з душой чалавека, калі яго спасцігне бяда, — гаворыць В. Нікіфараў.

Падыход філасофскі і патрабуе своеасаблівага вырашэння. Таму ў адзнятых кадрах часта рэальнае пераплятаецца з нерэальным. На ролю Марыі В. Нікіфараў узяў сваю жонку, Алу Нікіфараву, непрафесіянальную актрысу.

— Кожны можа адзін раз зняцца ў кіно, сыграць самога сябе. Бывае нават, што атрымліваецца лепш, чым у прафесіянала. Рэжысёр разумее, што яго задума не застрахавана ад няўдач. «Ходзім па канаце», — так ахарактарызаваў В. Нікіфараў становішча здымачнай групы. Ужо тое добра, што карціна мае падтрымку ў дзяржавы. На яе выдаткоўваюцца грошы, і немалыя. Праўда, часткамі, што таксама стварае штучныя бар'еры.

Ганна ЛАГУН.

г. Гродна

На здымках: 1. Рабочы момант. Рэжысёр **Вячаслаў НІКІФАРАЎ** і аператар **Аляксандр АБАДОЎСКІ**. 2. **Уладзімір САМОЙЛАЎ** і **Ала НІКІФАРАВА** на здымачнай пляцоўцы. 3. **Уладзімір САМОЙЛАЎ** у ролі Міколы.

СОВЕТСКАЯ БЕЛОРУССИЯ — СЁННЯ Ў НУМАРЫ

«Шмат шляхоў да шчасця». Паслясловае да мітынгаў, што адбыліся 25 жніўня ў Мінску.

Цяжкі шлях да незалежнасці Малдовы. Даты.

«Мадэль мірнага перадзелу». Датычыцца кожнага.

Азбука паліталогіі. **«Дзяржава—гэта я», ці «Дзяржава — гэта мы».**

«Зноў трышкін кафтан?» Пра тое, як будуецца ў Мінску дом для ветэранаў і інвалідаў.

Рэйд **«СБ». «Падпісчыкаў увосень лічаць».**

«Эканоміка не любіць мітусні». Супрацоўніцтва Беларусі з Германіяй.

«Зялёная аптэка».

Пасля суда. **«Наркаман з пісталетам».**

«Месячны каляндар на верасень». Астралагічны прагноз.

Шашкі. Шахматы.

Фільмы тыдня.

РАДЫЁ

28 жніўня

Апошнія паведамленні: 6.00, 7.00, 10.00, 15.00, 19.45, 23.00.

7.00 — «Радыёфакт». 8.15 — «Вясковыя ростані». 9.15 — «Шчырага сэрца парывы». Агляд літаратурнай пошты. 10.15 — К. Каліна. «Першы раз у першы клас». 10.45 — «Што бачна ў гэтым люстэрку?» Замежныя настаўнікі гавораць пра нашых дзяцей. 11.20 — «Саветы: улада і справы». 12.00 — «Апоўдні». 13.00 — «У абедзенны перапынак». 14.00 — «Гадзіна класічнай музыкі». 15.15 — «Пушкін і Глінка». Музычная перадача. 16.05 — «Гульня без пройгрышу». Спартыўная перадача. 16.40 — «Жывое слова». Радыёклуб. 17.00 — «Парад зорак». Эстрадная праграма. 18.00 — перадачы абласнога радыё. 19.00 — гуманітарна-інфармацыйны канал радыёстанцыі «Беларуская маладзёжная». 19.45 — «Дзень нашага жыцця». 20.25 — вячэрняя казка. 20.40 — «Машэрава, 21». Прафсаюзны веснік. 21.00 — музыка аркестра Глена Мілера. 22.00 — музычная перадача. 23.10 — канцэрт. 0.00 — «Начны канал».

ТЭЛЕБАЧАННЕ

27 жніўня

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Разводы, разводы...» Маст. фільм (Балгарыя).
10.00. «Смех пад сонцам». Дак. фільм.
10.35. «Вечная раніца аперэты». Фільм-канцэрт.
11.35. «Джэк Васьмёркін — «амерыканец». Маст. фільм. 1-я і 2-я серыі.
13.45. «Быць і лічыцца». Дак. фільм.
16.30. Навіны.
16.35. «Самая салодкая дыня». Мультфільм.
16.45. Для школьнікаў. Скарбы беларускай гісторыі.
17.00. Футбол. «Тарпеда» (Мінск) — КІМ (Віцебск).
18.45. Дак. фільм «Дзівосныя азёры».
19.00. Абласныя навіны (Гродна).
19.10. Зачытайце маё пісьмо...
19.15. Як пачаць уласную справу. Дыялог амерыканскіх бізнесменаў.
19.45. «Весялуха». Інсцэніроўка паводле апавядання Хрысціны Лялько «Лёгкі хлеб».
20.05. «А дзе мне ўзяць такую песню...» Дак. фільм.
20.25. Тыдзень беларускага ўрада.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.25. Латарэя ўдачы.
21.30. Міжнародны маладзёжны лагер «БЕЛА-РУСЬ».
22.30. НІКа.
22.45. Футбол. «Дынама» (Брэст) —«Трактар» (Бабруйск). 2-гі тайм.
23.35. Футбол-92.

Канал «Астанкіна»

8.00. Навіны.
8.20. «Багатыя таксама плачуць».
9.50. «Семнаццаць левых ботаў». 4-я серыя «Дачка».
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. «Тры залатыя валаскі дзеда Усёведа». Маст. фільм (Чэха-Славакія).
12.30. Лімпапо.
13.10. Тэлемікст.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. Гэта было... было...
14.45. «На цёмным баку Месяца». Маст. фільм. 3-я серыя.
15.50. Мультфільм.
16.00. «Востраў скарбаў». Маст. фільм. 3-я серыя.
17.00. Навіны.
17.20. ...Да 16 і старэйшым.
18.00. «Багатыя таксама плачуць».
18.40. Кінапанарама.
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.35. «Семнаццаць левых ботаў». 5-я серыя «Бацька».
21.40. Урмас От гутарыць з Іосіфам Кабзонам.
22.30. Танцы, танцы...
23.00. Навіны.
23.25. Гукавая дарожка. ТБ-версія.
23.55. «На цёмным баку Месяца». Маст. фільм. 3-я серыя.

Канал «Расія»

13.00. Весткі.
15.00. Бізнес: новыя імёны.
15.15. Пілігрым.
16.00. «АЭС: погляд знутры».
16.30. Азы кар'еры.
16.45. Там-там навіны.
17.00. Далёкі Усход.
17.45. Паралелі. «Святло згарэлай эпохі».
18.00. Парламенцкі веснік.
18.15. Успамінаючы Ігара Ільінскага.
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. Крымінальныя весткі.
19.45. «Санта-Барбара».
20.35. Інтэрв'ю прэзідэнта Рэспублікі Чувашыі Э. А. Кубарава.
21.00. Пятае кола. «Падарожжы розуму».
22.00. Весткі.
22.20. Прыватнае жыццё. «Сірано дэ Бержэрак».

28 жніўня

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Сэрцы чатырох». Маст. фільм.
10.20. «Весялуха». Інсцэніроўка паводле апавядання Хрысціны Лялько «Лёгкі хлеб».
10.40. «Ружовы вецер», «Гэта надакучлівая аса». Дак. фільмы.
11.30. «Джэк Васьмёркін — «амерыканец». Маст. фільм. 3-я серыя.
12.40. «Музыка Мравінскага». Музычны фільм.
14.05. «Трыццаць шэсць радасцей». «Запаведнік Матсалу». Дак. фільмы.
15.35. «Пра што расказаў бубен», «Сустрэліся мора і горы». Фільмы-канцэрты.
16.30. Навіны.
16.35. «Капрызка», «Крылатае асляня», «Замочак з сакрэтам». Мультфільмы.
17.25. «Канікулы, канікулы!..» Адпачынак дзяцей у лагеры «Чабарок».
18.00. «Спешыял алімпекс» на Беларусі. Перадача з Брэста.
18.25. Дак. фільмы «Прэлюдыя». «Хлопчыкі, хуткасць і мара».
19.00. Абласныя навіны (Магілёў).
19.10. НАТО сёння і заўтра. Асабістыя думкі народнага дэпутата Рэспублікі Беларусь Юрыя Папова.
19.35. Край. Гісторыка-публіцыстычная праграма.
20.10. «Да берага даплыць...» Частка 3-я. «За аблокамі — сонца».
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.25. Тэлебіржа.
21.35. «Сэрцы чатырох». Маст. фільм.
23.05. НІКа.

Канал. «Астанкіна».

5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.50. «Як мышаня лятучым стала». Мультфільм.
8.00. Навіны.
8.20. «Багатыя таксама плачуць».
9.00. Клуб падарожнікаў (з сурдаперакладам).
9.50. «Семнаццаць левых ботаў». Маст. фільм. 5-я серыя «Бацька».
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. «Прынцэса на гарошыне». Маст. фільм.
12.50. Спявае Э. Трэскін.
13.15. Брыдж.
13.40. Бізнес-клас.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. Падарунак меламану.
14.50. «На цёмным баку Месяца». Маст. фільм. 4-я серыя.
16.00. «Арэхавы пруток». Мультфільм.
16.20. Дзіцячы музычны клуб.
17.00. Навіны.
17.25. Чалавек і закон.
17.55. Фільм для дзяцей «Прыгоды Чорнага Прыгажуна» (Англія). 7-я серыя.
18.20. «Нябесны дар». Мультфільм.
18.30. ТБ-«Нява». «Хто з намі?»
18.50. Поле цудаў.
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Адкрыццё I Міжнароднага фестывалю мастацтваў імя А. Д. Сахарава ў Ніжнім Ноўгарадзе.

ВІД прадстаўляе

22.30 Праграма X. У перапынку (23.00) — Навіны.
23.50. Адпачывай.
0.05. М Ці Ві.
1.05. «На цёмным баку Месяца». Маст. фільм. 4-я серыя.

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.25. Час дзелавых людзей.
7.55. Успамінаючы Ігара Ільінскага.
8.35. Вольны час. «ТБ-атэлье».
8.50. М-трэст.
9.05. «Вячэрні салон» у ранішнім эфіры.
10.35. «Астравы разладу. Погляд з Японіі». Частка 3-я.
11.05. Вечныя вобразы мастацтва. Дон Кіхот.
11.40. Мульці-пульці. «Дзіўны матылёк».
11.50. «Санта-Барбара».
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
15.00. Тэлебіржа.
15.30. Мульці-пульці. «Цудоўны яблык», «Клякса».
15.45. Паралельныя светы.
16.30. Мінарэт.
16.45. Там-там навіны.
17.00. «Вузлы прыватызацыі».
17.45. Панове-таварышы.
18.00. Так і жывём. «Таленты Расіі».
18.45. Крымінальныя паведамленні.
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. Спявае М. Звяздзінскі.
20.00. У свеце аўта- і матаспорту.
20.35. «К-2» прадстаўляе: «Ведай нашых», «Ню!»
22.00. Весткі.
22.20. «Летняя паездка да мора». Маст. фільм.

НАДВОР'Е

27 жніўня

Сёння ўдзень па рэспубліцы чакаецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, месцамі кароткачасовыя дажджы, навальніцы. Тэмпература паветра ў Віцебску — 20—22, Мінску, Гродна і Магілёве — 21—23, Брэсце — 22—24, Гомелі — 26—28 градусаў цяпла. У наступныя двое сутак ападкаў не чакаецца. Тэмпература паветра ўначы 28 жніўня 7—12, удзень — 20—25 градусаў цяпла, 29 жніўня ўначы 11—16, удзень — 24—29 градусаў цяпла.

Л. САНКЕВІЧ,
інжынер-сіноптык.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.
Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХЕЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), А. ЦІХАНОВІЧ, С. ШАЎЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77, рэдакцыя газеты «Звязда». ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў — 32-04-52, 32-41-92, навін — 32-60-13, аддзела па рэкламе і аб'явах — 32-35-91.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.
Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку».
Тыраж 81.098. Індэкс 63.850. Зак. № 169.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 21.00.